

Saue vallas on
väga hea või
pigem hea elada
lk 2

Turba uue
munitsipaalmaja
esimesed
elanikud said
jõuluks koju
lk 6

Saue vald
toetab Tallinna
ringraudtee
projekteerimist
lk 9

NR 24 (73) DETSEMBER 2020

Saue Valdur

KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Pea 100 aasta vanust Nissi Trollide maja ehib uhke tuulelipp

Kui tänavu kevadel oli põhjust rääkida Nissi Trollide maja uuest kuuest, mis uhke sildi näol endale nõobi külge sai, siis nüüd mütsist, millel tuti asemel tipus uhke tuulelipp.

SAUE VALDUR
sirje.pirsoo@sauevald.ee

Nissi Trollide maja fassaadi remondi rahastus tuli Eesti maaelu arengukava 2014-2020 kaudu Euroopa Põllumajandusfondi LEADER meetmest. Projekti kogumaksumuseks kujunes 160 114 eurot, kogukulust 40% kandis Saue vald.

Remondi käigus ehitati ja soojustati vundament, vahetati välisüksed ja aknad, mädanenud seinapalgid ja fassaadi puitvooder. See oli siis kuub.

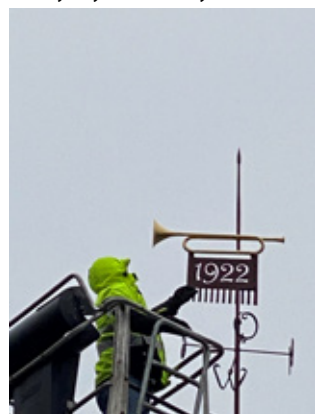
Sellega ei olnud hoone renoveerimine lõppenud. Vahetamist ootas maja katust, soojustamist põõning ja seal asuvad kütetorud.

Uus projekt oli tänavu kevadel PRIA-sse esitamisel ja sai positiivse vastuse. Eelnimetatud tööde maksumuseks kujunes pisut üle 51 000 euro. Saue valla toetus läbi investeeringutoetuse oli 40% kogumaksumusest. Seda võib siis mütsiks nimetada.

Et Nissi Trollide helisevat maja võiks ehtida tuulelipp, sellele mõttele tuli Turba lionsi klubi Juhan Särkava eestvedamisel. Nad algatasid annetuste kogumise MTÜ Muusikaselts Nissi Trollid arvele. Märkusõ-

Esinejad ja korraldajad.

Ja katusel lipp ongi.

na „Tuulelipp“ kaudu oli võimalus jäädvustada end kuulsusrikkasse kultuurilukku.

Siinkohal on paslik märkida, et Turba lionid ja eriti Juhan Särkava on Nissi Trollidele läbi aastate nõu ja jõuga toetav taustajõud olnud. Tegude algus ulatub aastasse 2005, mil lionid ehitasid välja löökpillide klassi alumisele korrusele.

Tuulelipu kavandi autor on kohalik kunstnik Eneken Maripuu, kes ütleb, et mitte kunagi varem pole ühtki ta hariliku pliiatsi kritseldust lehtkullaga kaetud. Nüüd on.

Fanfaariga tuulelipu sepiastas kavandi järgi Puraviku sepikoda ja 18. detsembrist uhkeldab lipp uusi tuuli oodates kaunit renoveeritud majal, andmaks teada, et hoone õige pea juba 100 aastat vanaks saab.

Kontsert „Helisev Trollide maja“.

Jah, nii see on. Nissi Trollide kodu, Turba alevikus asuv endise Ellamaa elektrijaama kompleksi kuuluv vana inseneride maja saab 2022. aastal juba 100-aastaseks.

Maja renoveerimise auks, kuldse fanfaariga tuulelipu tervituseks, tänuks kõigile ja selle maailma pea peale pööranud aasta kokkuvõttena andsid Nissi

Trollid 20. detsembril maja akendel suurt tähelepanu saanud ja kogukonna poolt hästi vastuvõetud kontserdi „Helisev Trollide maja“.

Omamoodi sümbolne oli seegi, et kontserdi korraldamisel ühendasid nõu ja jõu aasta sädeinimene Mari-Liis Simovart ja aasta loomeinimene Eneken Maripuu, kel abiks veel terve hulk kaasteelisi.

LC Turba ideena elu saanud tuulelipu andsid Tõnu Sal-Sallerile üle lionid Andres Rüüberg (vasakul) ja Juhan Särkava (paremal).

Väärikal majal väärikas tipp, kuldse fanfaariga tuulelipp.

Saue Vallavolikogu
Saue Vallavalitsus

Fotod: Juhan Särkava erakogu, Eneken Maripuu

Saue Vallavolikogu 28. detsembri istungi päevakord

1. Saue valla 2021. aasta eelarve vastuvõtmine - II lugemine
 2. Saue valla koolieelsete lasteasutuste õpetajate töötasu alammäära kehtestamine
 3. Nõusoleku andmine kohustuse võtmiseks kontsessioonikokkuleppe alusel
 4. Põhivara võõrandamine
 5. Loa andmine kinnisasjade omandamiseks
 6. Nõusoleku andmine süle- ja lauaarvutite kasutusrenti võtmiseks
 7. Saue Linnavalitsuse 22. märtsi 2017. aasta korraldusega nr 80 kehtestatud Saue linna Kütise tn 4 kinnistu ning selle lähiala detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine
 8. Saue Vallavalitsuse 26.08.2020 määruse nr 24 „Saue valla arengukava ja Saue valla eelarvestrateegia kinnitamine“ muutmise - I lugemine
 9. Saue Vallavolikogu 22.02.2018. aasta määruse nr 11 „Saue valla põhimäärus“ muutmise - I lugemine
 10. Saue valda laekunud avalduste, kaebuste menetlemise seaduslikkuse kontroll 2019 – 2020 esimesel poolaastal
 11. AS-ile KOVEK valla eelarvest eraldatud vahendite kasutamise seaduslikkuse ja otstarbekuse kontroll 2018-2019.
 12. Vallavalitsuse poolt läbiviidavate IKT hangete seaduslikkuse ja otstarbekuse kontroll 2019 ja 2020 I poolaasta
 13. Preemia maksmine
- Saue Vallavolikogu 28. detsembri istung algab kell 14 ja on elektroonne. Istungit saab jälgida Youtube's www.youtube.com. Kirjutage otsinguväljale Saue Vallavolikogu.

Saue Valdur

Ilmub kaks korda kuus ja toimetatakse tasuta kõikidesse postkastidesse üle valla. Lisaks on leht saadaval vallamajas, halduskeskustes ja kultuurimajades. Tiraaz 10 000.
/ **Toimetuse:** Saue Vallavalitsus Tule tn 7, Saue linn 76505, Saue vald, Harjumaa / **e-posti aadress:** leht@sauvald.ee / Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja selguse huvides sisu lühendada. / **Reklaam:** reklaam@sauvald.ee / **Reklaami hinnakiri:** www.sauvald.ee/vallaleht. / **Trükk:** Printall AS, Tala 4, Tallinn. / **Kojukanne:** Omniva.

2021. aastal on vallaleht Saue Valdur kandes järgmistel kuupäevadel:

11.-13. jaanuar, 25.-27. jaanuar, 8.-10. veebruar, 22.-24. veebruar, 8.-10. märts, 22.-24. märts, 12.-14. aprill, 26.-28. aprill, 10.-12. mai, 24.-26. mai, 7.-9. juuni, 21.-23. juuni, 5.-7. juuli, 19.-21. juuli, 9.-11. august, 23.-25. august, 13.-15. september, 27.-29. september, 11.-13. oktoober, 25.-27. oktoober, 8.-10. november, 22.-24.. november, 13.-15. detsember, 27.-29. detsember

Rahuloluküsitlus: Saue vallas on väga hea või pigem hea elada

Saue Vallavalitsus viis elanike seas esimest korda pärast ühinemist läbi rahuloluküsitluse, et uurida hinnangut elule Saue vallas. Väga hea hinnangu elule meie vallas andis 34% vastanutest. 61% arvas, et siin on pigem hea elada. Kõrgema hinnangu siinsele elule andsid nooremad ja linnalise piirkonna elanikud.

SIRJE PIIRSOO
sirje.pirsoo@sauvald.ee

Küsimused hõlmasid elukeskkonda, avalikke ja muid teenuseid, kogukonnatunnet ja huvitatust vallas toimuvaga, ürituste piisavust, info kättesaadavust ja vallalehe loetavust, valla kuvandit elik millisenä näevad inimesed valda oma kujutluses, kultuuri- ja spordiüritustest osavõttu, küla- ja asumiseltside tegevust, valla juhtimist ja muutuseid pärast ühinemist.

Küsitluse viis läbi Turu-uuringute AS, selles osales perioodil 8.-28. oktoober 1002 vastajat vanuses 18 eluaastat ja vanemad. Valim oli esinduslik piirkondade, sealhulgas külad ja asulad, ning vastajate soo ja vanuse osas. 50% küsitlusest toimus telefoni teel ja teine pool veebiküsitlusena.

Et säilitada vastajate proportsionaalsus elukoha järgi, oli valla territoorium jagatud piirkondadeks: linnaline piirkond (Saue linn, Laagri, Koidu, Alliku), Saue ümbruse kant, Hüüru kant, Ääsmäe kant, Laitse-Ruila kant, Haiba-Kernu kant, Riisipere kant ja Turba kant.

Neljapallisüsteemis (väga rahul, pigem rahul, pigem ei ole rahul, ei ole üldse rahul) elukeskkonda hinnates said kõrgemad punktid üldine avalik kord ja turvalisus (3,18), haljasalade ja parkide piisavus (3,12), kergliiklusteede seisukord (3,11), spordirajatised (3,11) ning haljasalade ja parkide seisukord (3,09).

Viis madalamat hinnet selles valdkonnas tuli kergliiklusteede piisavusele (2,90), ühistranspordi ühendusele lähima keskuse ja/või Saue linnaga (2,89), ühistranspordile (2,87), teede ja tänavate talvisele hooldusele (2,81) ning tööleidmise võimalusele oma vallas (2,38).

Vastajad arvasid, et elukeskkonna osas tuleks Saue vallas tegeleda esmajärjekorras teede ja tänavate üldise seisukorra, kergliiklusteede piisavuse, prügi-veo ja jäätmekäitluse ning ühistranspordiga. Aga toodi ka välja, et olla võiks vähem uusarendusi, internet võiks olla kiirem, öist müra, valgusreostust ja kihutavaid

autojuhte vähem, vee kvaliteet parem ja perearst kodule lähemal.

Kohaliku tasandi avalikest teenustest pälvisid kõrgemad hinned neljapallisüsteemis raamatukoguteenus (3,34), lasteaiahariduse kvaliteet (3,31), haridusasutuste hoonete korrasolek (3,31), sportimisvõimalused vabas õhus (3,25) ja koolihariduse kvaliteet (3,18).

Vähem oldi rahul koolikohtade piisavuse (2,99), kultuurisündmuste (2,99), valla poolt makstavate toetuste (2,91), lasteaiakohtade piisavuse (2,77) ja sotsiaalteenustega (2,76).

Suurima probleemina kohaliku tasandi avalikes teenustes näevad Saue valla elanikud lasteaia- ja koolikohtade piisavust,

Kommentaarina siinkohal, et lasteaia- ja koolikohiti on vallas piisavalt, kuid piirkonniti erinevalt. Lasteaiakohtade puhul võidi silmas pidada söimekohti, sest Saue vald on läinud seda teed, et toetab kuni 3-aastaste laste hoidu eralasteaedades ja -hoidudes.

Erasektori pakutavate teenuste puhul on sauevallakad enim rahul pakiautomaatide, perearstide ja apteekide kättesaadavusega, kauplustega ning vähem igapäevateenuste, nagu juuksur, kingsepp, autoremont, hambaarsti kättesaadavuse ja toitlustusasutustega. Toitlustusasutused toodi välja ka selle valdkonna suurima probleemina.

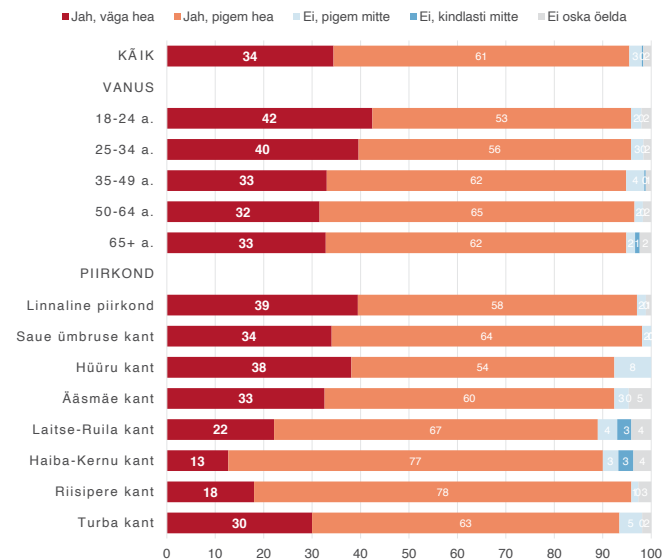
Sauevallakad tunnevad end pigem oma küla või asumis elanikuna, seejärel Saue valla elanikuna, aga ka ühinemiseelse valla või linna elanikuna ning vähesel määral tallinlasena, kes elab Saue vallas.

61% vastanutest on vallas toimuvast pigem huvitatud ja 26% väga huvitatud. Neis vastustes pole suurt erinevust vastaja elukohast lähtuvalt, kuid suurema huvi poolest tõuseb esile Haiba-Kernu kant ning vähema huvi poolest Turba kant.

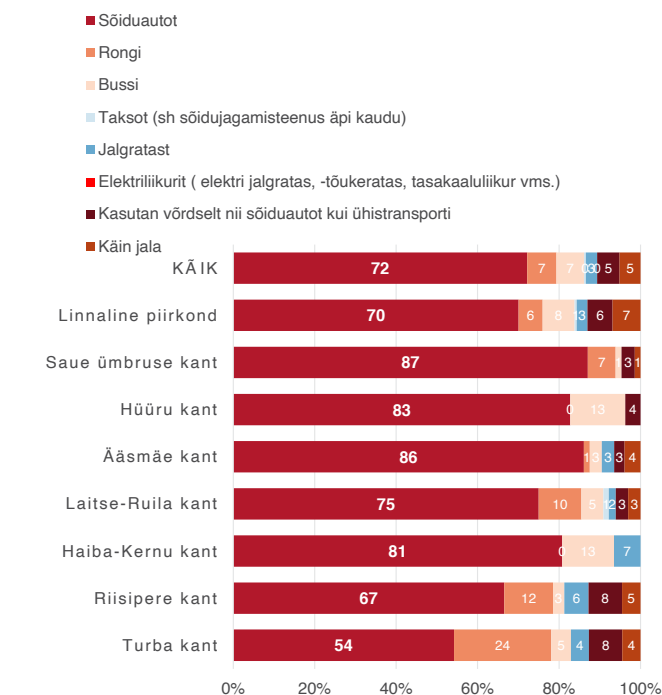
Vallas toimuvast keskmisest rohkem huvitatud on ka vastajad, kelle hinnangul on Saue vallas väga hea elada, ning ka need, kes suhtusid valdade ühinemisse positiivselt ja on ka praegu positiivselt meelestatud.

Info kättesaadavust hindab kõrgelt 19% ja sellega

Hinnang elule Saue vallas, üldhinne %

Igapäevaselt enimkasutatud liiklusvahend

on pigem rahul 68% vastanutest.

Infot vallas toimuvast saavad sauevallakad vallalehest Saue Valdur (88%), mida kõik vanusegrupid eelistavad lugeda paberkanal, valla FB lehel (37%), sõpradelt ja tuttavatelt (27%) ning valla kodulehelt (26%). Vähem mujalt sotsiaalmeediast, teadetahviltelt ja valla mobiiliäpist.

57% küsitluses osalunest eelistab, et Saue Valdur ilmuks kaks korda kuus, ja 34%, et üks kord kuus. Pärast suur hulk sauevallakaid loeb lehest ilmselt kõiki artikleid, aga üks osa vaid peal- ja pildiallkirju.

Sauevallakad iseloomustaks meie valda uuenusliku, turvalise, usaldusväärse, hooliva ja avatud omavalitsusena, nad on üldiselt rahul külaseltside tegevusega, kuid valla kul-

tuuriüritustel väga sageli ei osale.

Valla juhtimises sai kõige kõrgema hinde neljapallisüsteemis informatsiooni kättesaadavus valla teenuste kohta ja valla pakutavad e-teenused (3,05), Järgnesid valla üldine areng ja vajalike investeringute tegemine (3,02), valla juhtimine (2,9), ametnike kättesaadavus (2,92), ametnike asjatundlikkus (2,89), asjaajamise lihtsus (2,84), probleemide lahendamise kiirus (2,70) ning vallaelanike ja kodanikuühenduste kaasamine valla juhtimisse (2,67).

Võrreldes vallaelanike suhtumist ühinemisse liitumise hetkel ja küsitluse ajal, on tõusnud nende inimeste hulk, kelle arvates on ühinemine olnud positiivne, teenuste osutamine on muutunud paremaks või jäänud samale tasemele.

Saue valla elanike rahuloluküsitlusega on võimalik tutvuda valla kodulehel sauvald.ee/rahulolukysitlused.

Saue valla keskkonna-meetmest saab toetust taotleda 31. märtsini

Eraisikud saavad hakata taotlema Saue valla toetusmeetmest toetust elamistingimuste parendamiseks, keskkonnareostuse likvideerimiseks või heakorra tagamiseks. Tähtaeg taotluste esitamiseks on 31. märts 2021.

BIRGIT PANKSEPP
keskkonnaspetsialist

Toetus on mõeldud füüsilistele isikutele, kellele kuulub Saue valla territooriumil toetuse saamise tingimustele vastav kinnistu (täpsemad tingimused tabelis). Kindlasti tasub täiendavalt läbi lugeda toetusmeetme määrus tingimuste ja taotlemiseks vajalike dokumentide esitamise osas.

Saue valla keskkonna-programmi toetus ei ole mõeldud korterelamutele, tootmis- ja/või ärihoonetele või ühiskondlikele hoonetele ning abikõlblik ei ole füüsilise ja juriidilise isiku kaasomandis olevad kinnistud.

Saue valla keskkonna-programmi toetuse eesmärk on toetada Saue valla füüsilisest isikust kinnistute omanike tegevust elamistingimuste parendamiseks, keskkonnareostuse likvideerimiseks ja heakorra tagamiseks, suurendades seeläbi keskkonnateadlikku käitumist, omaalgatust ja ül-

dist heaolu ning parandada seeläbi elu- ja looduskesk-konna kvaliteeti.

Toetatavad tegevused

- majapidamise joogivee kättesaadavuse tagamine või parendamine
- elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine või parendamine
- aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine
- ebaseadusliku isetekkelise jäätmeladestuskoha likvideerimine või prügistatud ala koristamine
- keskkonnaohtliku või maastikupilti kahjustava ehitise likvideerimine
- reostusallika või tekkinud reostuse likvideerimine
- keskkonnareostuse tagajärjel kasutuskõlbmatuks või nõuetele mittevastavaks muutunud joogivee süsteemi likvideerimine, uue süsteemi rajamine või olemasoleva süsteemi parendamine

Toetuse maksimummäär on 3200 eurot (sh käibemaks), kuid mitte rohkem kui 50% kavandatava te-

gevuse kogumaksumusest. Toetust antakse kuni 50% tegevusele kulutatud tegelikust summast (kui tegevuse tegelik maksumus osutub väiksemaks, siis väheneb selle võrra ka toetus).

NB! Toetust ei saa taotleda tegevustele, mis on elluviidud enne toetuse eraldamise otsuse tegemist.

Toetuse väljamaksmise eritingimus

Toetust ei maksta ettemaksumana! Toetus makstakse välja alles pärast tegevuste täielikku elluviimist ja lõpparuande ning kulu- ja maksedokumentide esitamist. Seetõttu palume enne taotluse esitamist hinnata, kas tegevuse täielikuks elluviimiseks on piisavalt rahalisi vahendeid.

Toetuse taotlemiseks tuleb esitada

- taotlus
- kaks võrreldavat hinnapakkumust
- veesüsteemide parendamise projekti korral veeanalüüs, tõendamaks, et

olemasoleva joogiveekaevu vesi ei vasta kehtestatud joogivee nõuetele

- volikiri, kui taotluse esitab taotleja esindaja

Taotlus, mille leiate <https://sauevald.ee/taotlused>, saatke digiallkirjastatult e-posti aadressile info@sauevald.ee.

Kui digiallkirja võimalust ei ole, saab allkirjastatud taotluse saata tavaposti teel või tuua Saue Vallavalitsusse:

- Saue Vallavalitsus: Kütise tn 8, Saue linn, Saue vald, 76505
- Laagri halduskeskus: Veskitammi 4, Laagri alevik, Saue vald, 76401
- Riisipere halduskeskus: Metsa tn 7, Riisipere, Saue vald, 76202
- Haiba halduskeskus: Riisipere tee 6, Haiba küla, Saue vald, 76301

LISAINFO

Birgit Panksepp
keskkonnaspetsialist
E-post: birgit.panksepp@sauevald.ee
Telefon: 5344 6686

Pakendikott on 150-liitrine kollane kilekott.

Pakendikotiteenus eramajadele Saue linnas, Laagri alevikus, Koidu ja Alliku külas

Kas oled tähele pannud, et väga suur osa koduse prügikasti sisust on pakendijäätmed? Võib-olla oled juba proovinud neid eraldi koguda ja saanud aru, et see tekitab kuhki on muljetavaldav.

Aga mis siis edasi? Kus on pakendite koht? Tuleks leida endale lähim avalikus ruumis asuv pakendikonteiner ja hoolega kogutud pakendid sinna ära viia.

On ka teine võimalus! Tellid endale pakendikotiteenus ja anna pakendid ära kodust.

Saue vallas on võimalik eramaja pakendikotiteenust tellida Saue linnas, Laagri alevikus, Koidu ja Alliku külas. Teenust osutab Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Teenust saab tellida <https://www.tvo.ee/teenused/eramajale>.

Kui tellid teenuse, antakse sulle 150-liitrine kollane kilekott, millesse saab koguda kõik kodus tekkivad pakendijäätmed.

Pakendikotti sobivad

- klaasist pudelid ja purgid
- metallist konservikarbid, purkide kaaned
- paberist ja papist ümbrised ja karbid
- plastist karbid ja kotid

Pakendid peavad olema tühjad, vajadusel üle loputatud. Pakendeid ei soovitata üksteise sisse koguda, kuna neid on sorteerimisel keeruline ja ajamahukas üksteisest eraldada.

Kui sõlmite lepingu, saate kaasa info pakendikoti äraveoagadega. Vedu toimub iga 28 päeva tagant kindlal nädalapäeval.

Äraveopäeva eelsel õhtul tuleb pakendikott tõsta aia taha. Täis koti asemele jätab äravedaja uue tühja koti.

Kui pakendeid tekib rohkem kui üks kotitäis, saadetakse lisakott. Pärast täidetud kottide äravedu jäetakse sama arv tühje kotte asemele.

Vahel juhtub, et kott ei täitu õigeks päevaks või pole võimalik seda välja panna, siis tühjastage teenus, teatades sellest vähemalt kaks tööpäeva ette lepingus määratud kontaktile.

Eramaja pakendikotiteenus on jäätmevaldajale täiesti tasuta!

MARIKA ILVES
keskkonnaspetsialist

Selleks, et pakendikotti mugavamalt hoiustada ja kasutada, on TVO koostööpartnerite abiga loonud mugava vineerist raami, mida saab kasutada abiruumides või isegi õues. Materjal on ilmastikukindel ja kotisuu sulgemiseks on raami küljes kaas.

Toetatavad tegevused ja taotluse esitamine

TEGEVUS:	ERITINGIMUSED P 1.-3. TEGEVUSTELE:	TÄHTAEG:	TAOTLEMINE:
1. majapidamise joogivee kättesaadavuse tagamine või parendamine; 2. elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine või parendamine; 3. aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine.	• sissekirjutus Saue vallas 1. jaanuari 2021 seisuga • kinnistul paiknev elamu on kantud ehitisregistrisse (www.ehr.ee) • ehitisregistri andmetel on ehitusluba hoonete väljastatud enne 1999. aasta 22. märtsi, uuematele ehitistele toetus ei laiene • kinnistu asub väljaspool aiandusühistute territooriumi või suvilarajooni NB! Suvilarajoonis ja AÜ-des asuvatele kinnistutele nende tegevuste jaoks toetust ei anta.	Taotluste esitamise tähtaeg 31. märts 2021.	Taotlemiseks vajalikud dokumendid • taotlus • kaks võrreldavat hinnapakkumust • <i>veesüsteemide parendamise projekti korral veeanalüüs, tõendamaks, et olemasoleva joogiveekaevu vesi ei vasta kehtestatud joogivee nõuetele</i> • volikiri, kui taotluse esitab taotleja esindaja Taotlus tuleb esitada korrektselt täidetuna (kõik lahtrid on kohustuslikud) ja põhjendused peavad olema korralikult välja toodud. Eelarve tabeli täitmine ja kahe hinnapakkumuse lisamine taotluse juurde on kohustuslik.
4. ebaseadusliku isetekkelise jäätmeladestuskoha likvideerimine või prügistatud ala koristamine; 5. keskkonnaohtliku või maastikupilti kahjustava ehitise likvideerimine; 6. reostusallika või tekkinud reostuse likvideerimine; 7. keskkonnareostuse tagajärjel kasutuskõlbmatuks või nõuetele mittevastavaks muutunud joogivee süsteemi likvideerimine, uue süsteemi rajamine või olemasoleva süsteemi parendamine.		Põhitähtaeg 31. märts 2021 Taotlusi p 4.-7. toodud tegevustele võib esitada ka jooksvalt 2021. aasta vältel. Pärast 31. märtsi esitatud taotluste puhul otsustatakse toetuse eraldamine vaid eelarveliste vahendite olemasolul.	Kui digiallkirja võimalust ei ole, saab allkirjastatud taotluse saata tavaposti teel või tuua taotluse Saue Vallavalitsusse aadressidel: • Saue Vallavalitsus: Kütise tn 8, Saue linn 76505, Saue vald, telefon 679 0180; • Laagri halduskeskus: Veskitammi 4, Laagri alevik 76401, Saue vald, telefon 654 1130; • Riisipere halduskeskus: Metsa tee 7, Riisipere 76202, Saue vald, telefon 608 7231; • Haiba halduskeskus: Riisipere tee 6, Haiba küla 76301, Saue vald, telefon 679 3014. Lisainfo: keskkonnaspetsialist Birgit Panksepp: birgit.panksepp@sauevald.ee , telefon 5344 6686

Saue valla ametlikud teated

DETAILPLANEERINGU AVALIKUSTAMINE

Saue Vallavalitsus võttis 09.12.2020. aasta korraldusega nr 1253 vastu ja suunas avalikustamisele **Tuula külas Lainela** kinnistu (katastritunnus 72601:001:0026, suurus 10,16 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) ja lähiala detailplaneeringu.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on maasihtotstarbe osaline muutmine ärimaaks ja ehitusõiguse määramine ühe ärihoone püstitamiseks. Ärihoone kavandatakse tulevikus rajatava hipodroomi kompleksi tarbeks.

Detailplaneeringust huvitatud isik on Hipodroom OÜ, kes kavandab Lainela ja lähiala naaberkinnistutele hobuvõistluskeskust.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on olemasoleva maatulundusmaa sihtotstarbe osaline muutmine (ärimaa 10% ja maatulundusmaa 90%) ning ehitusõiguse määramine ühe ärihoone püstitamiseks.

Ärihoone kavandatakse planeeritava hipodroomi teenindamiseks, see hakkab koosnema administratiivhoonest (korruselisus 3, hoone põhiosa kõrgus maapinnast kuni 9,0 m, kohtunike torni osas kuni 12,0 m) ja hoone juurde kuuluvatest rajatistest ehitisealuse pinnaga kokku kuni 1000 m².

Lisaks kavandatakse osaliselt Lainela kinnistule rahvusvahelistele nõuetele vastav hipodroomi ovaal, mida hakatakse kasutama igapäevaselt hobuste treeningraja ja traavivõistluste kohana ning mille rajamiseks on väljastatud projekteerimistingimused ehitusprojekti koostamiseks.

Täiendavalt tehakse planeeringuga ettepanek võimaliku kohtkindla tribüüni rajamiseks varasemalt projekteeritud 2,5 m kõrguse pinnavalli lõunapoolsele nõlvale.

Vallile kavandatud tribüün tagab hobuvõistluste mugava jälgimise ning toimib ühtlasi müratõkkeks olemasolevate elamute ja hipodroomi kompleksi vahel. Tribüün on lubatud rajada katusega.

Hoonestusala minimaalne kaugus kinnistu piirist on 10 m ning olemasolevatest elamukruntidest planeeringualast põhjapool vähemalt 50 m.

Planeeritav ärihoone koos kohtunike torni ja piiretega on kinnistul kavandatud sellisel kujul, et minimeeritakse müra planeeringualast põhjapoole jäävate elamukruntidele.

Lahendust illustreeriv joonis, Lainela kinnistu planeeringuala.

Lainela kinnistu asukohaskeem.

Planeering näeb ette säilitada võimalikult palju olemasolevat looduslikku põllumaad, samuti kõrghaljastust Tuula tee servas.

Lubatud kõrg- ja madalhaljastusega ala on kavandatud kinnistu põhja- ja lääneküljele, et takistada maksimaalselt võimalikku müra levikut Lainela kinnistust põhjapool paiknevatel elamukruntidele ning luua haljastusega puhverala projekteeritud parkla ja hoonestatud katastriüksuste vahele.

Juurdepääs planeeringuale on ette nähtud asfaltkattega kohalikult Tuula teelt.

Lainela kinnistu kuulub rajatava hipodroomi kompleksi, millega moodustatakse ühtset eesmärki kandev terviklik ala.

Hipodroomi kompleksi tegevus kuulub põllumajandusharu valdkonda, milleks on eeskätt hobuste kasvatamine ja treenimine, aga ka võistluste korraldamine.

Kompleksi terviklikuks toimimiseks nähakse hipodroomi koosseisus ette vajadus hoonete, mille peamine eesmärk on toetada kompleksi tegevust ja selle tulemuslikkuse hindamist hobuvõistluste läbiviimisel.

Lainela kinnistule planeeritavasse ärihoonesse kavan-

datakse kohtunike torn, mis on oluline paik kohtunikele, kes hindavad traavi- ja ratsaspordivõistlusi. Torni kõrgus tagab kohtunikele vajaliku hea ülevaate võistlustest ja kogu kompleksi territooriumil toimuvast.

Kompleksi töötajatele, võistlustel osalejatele, pealtvaatajatele ja kohalikele elanikele soovitakse hoonesse kavandada ka ruum(id) kohviku tarvis, et võimaldada toitlustamist töö- ja võistluspäevadel ning pakkuda meeldivat ja mugavat olemist siseruumis juhul, kui näiteks ilmastikutingimused ei soosi traaviraja ääres seismist.

Sama hoone koosseisus soovitakse lahendada ka kontori-ruum(id) kompleksi töötajatele ning hoones on võimalik vastu võtta külalisi, korraldada hobuspordi koolitusi ja seminare.

Hoone multifunktsionaalsus tagab selle pideva kasutuse ja efektiivsuse.

Hoone rajamisel on vajalik arvestada selle sobivusega kompleksi ja ümbruskonda tervikuna ning tagada territooriumil maksimaalne põllumajanduslik kasutus.

Varasemalt on Tuula hipodroomiraja ja sellega seotud rajatiste ehitusprojektiga paika

pandud ehitised, millest Lainela kinnistule ulatuvad hipodroomirada, pealtvaatajate ala, tseremoonia ala, pinnavall/tribüüni asukoht, juurdepääs, parkimisala, tiik ja kraavid.

Planeeringuga on lahendatud juurdepääsud, parkimine, tuletõrje veevarustus, sademeveesüsteemide lahendus, heakorrastus ja haljastus.

Planeeringuala piirneb Velise kinnistuga, kus paikneb olemasolev lagunenud lauda-hoone, mida kavandatakse ümber ehitada või rekonstrueerida hipodroomi teenindavaks hooneks.

Kuna üldplaneeringu järgi hajaasustuses põllumajandusharude osas detailplaneeringu koostamise kohustus puudub, siis lahendatakse antud hoone ümberehitamine vajadusel projekteerimistingimustega.

Hipodroomi kompleksi tegevus kuulub põllumajandusharu valdkonda, milleks on eeskätt hobuste kasvatamine ja treenimine, aga ka võistluste korraldamine, läbi mille hoitakse elus ja tutvustatakse Eesti traavispordi.

Ärihoone puhul on tegemist väikeettevõtlusega ja detailplaneeringu eesmärk ei ole vastuolus Saue valla üldplaneeringuga. Planeeringu- ja lähiala on maakasutuselt ja ehituslikult sobilik külakeskuse edasiarendamiseks, mis on üks omavalitsuse ülesandeid.

Lisainfo detailplaneeringu vastuvõtmise korralduses, millega saab tutvuda Saue valla veebilehel <http://sauevald.ee/vastuvoetud-detailplaneeringud>.

Detailplaneeringu avalikustamine toimub 11.01.2021 kuni 24.01.2021 tööpäeviti kella 8.00-16.30 (kolmapäeviti kuni 18.30-ni) Laagri halduskeskuses, Veskitammi 4, Laagri alevik, kus on võimalik tutvuda detailplaneeringu materjaliga.

Eriolukorras tulenevate piirangute tõttu palume külastus eelnevalt kokku leppida e-posti teel maili.metsaots@sauevald.ee.

Avaliku väljapaneku kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringu materjaliga elektrooniliselt valla veebilehel <http://sauevald.ee/avalikud-valjapanekud-ja-arutelud>.

Lähemat informatsiooni saab planeeringute peaspetsialistilt Maili Metsaotsalt: +372 53019887, maili.metsaots@sauevald.ee.

DETAILPLANEERINGU OSALISE KEHTETUKS TUNNISTAMISE JA

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE EELNÕU ARVAMUSE AVALDAMISEKS

Anname teada, et Saue Vallavalitsuse 22. juuni 2010. aasta korraldusega nr 392 kehtestatud Vanamõisa küla Vau, Vau 1, Vau 2, Vau 3 ja Nurme 1 kinnistute detailplaneeringu osalise kehtetuks tunnistamise ja projekteerimistingimuste eelnõu osas on võimalik arvamust avaldada. Eelnõuga saab tutvuda valla veebilehel: <https://sauevald.ee/planeeringute-kehtetuks-tunnistamine>.

Saue Vallavalitsus on koostanud Vanamõisa küla Vau 1, 2, 3 ja Nurme 1 kinnistute detailplaneeringu osalise kehtetuks tunnistamise eelnõu Pistriku tee 2 krundi osas ja eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Vanamõisa külas Pistriku tee 2** kinnistul (katastritunnus: 72701:002:2068; 1804m², 100% üldkasutatav maa).

Arendaja soovib kinnistu Pistriku tn 2 sihtotstarbe muutmist elamumaaks eesmärgiga rajada kinnistule üksikelamu ja seda teenindav abihoone.

Arvamused palume esitada hiljemalt **22.01.2021** e-postile info@sauevald.ee või postiaadressil Kütise tn 8, Saue linn 76505.

Lähemat informatsiooni saab planeeringute koordinaatorilt Kaili Tuulikult, telefon 5453 6167, e-post kaili.tuulik@sauevald.ee.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIK MENETLUS

Aila küla
Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Aila külas Mäe põik 2** kinnistul (katastritunnus: 72701:003:0119; 1353m², 100% Elamumaa).

Taotleja soovib täpsustada lubatud katusekallet (30°...45°) kaldele 20°...45°, katuseharja suunda, piirdeaia rajamise võimalikke kujunduslikke tingimusi ja määrata tulepüsivusklassiks TP3 (tulepüsivusklassi TP2 asemel), võrreldes kinnistu Arula I detailplaneeringus sätestatuga (kehtestatud Saue Vallavolikogu (24. mai 2001. aasta otsusega nr 96).

Arvamused esitada hiljemalt **09.01.2021** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab vallaarhitekt Urmas Elmikult telefonil 516 6441, e-post urmas.elmik@sauevald.ee.

Maidla küla

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Maidla külas Jõe AÜ, Urumarja AÜ, Maidlametsa AÜ, Maidlanõmme AÜ, Maidlanurga AÜ, Maidlamäni AÜ, Erika AÜ, Delfiin AÜ** kinnistutel ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitorustiku ning veetöötusjaama rajamise ehitusprojekti koostamiseks.

Veetöötusjaam on planeeritud rajada **Erikametsa** kinnistule (katastritunnus 72701:001:1137).

Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab võrkude spetsialistilt Arvo Brandmeisterilt telefonil 509 0662, e-post arvo.brandmeister@sauevald.ee.

Arvamused esitada hiljemalt 10.01.2021 Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

Saue linn

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Saue linnas Koondise tänaval **Koondise tn 23** (katastritunnus 72801:002:0198) lasteaia Midrimaa hoone esise parkla laiendamise, **Sauepargi tänava** (katastritunnus 72801:002:0192) parkimisplatsi rajamise ja **Sauepargi tänava** rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks.

Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab teedespetsialist Indrek Pikalt, telefon 5680 4890, e-post indrek.pikk@sauevald.ee.

Arvamused esitada hiljemalt 10.01.2021 Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

Saue linn

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Saue linnas **Pärnasalu tänava jalg- ja jalgrattate** rajamiseks **Pärnasalu tn T1** kinnistul (72801:002:0176) Ladva tänava ja Pärnasalu põik vahelisel lõigul (kinnistute Lehtla tn (72801:002:0197), Lehtla tn 21 (72801:002:1310), Pärnasalu tn 15 (72801:002:1430), Pärnasalu tn 15e (72801:002:0021) ja Pärnasalu tn 1b (72801:001:0151) kinnistute poolse küljel) ehitusprojekti koostamiseks.

Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab teedespetsialist Indrek Pikalt, telefon 5680 4890, indrek.pikk@sauevald.ee.

Arvamused esitada hiljemalt 10.01.2021 Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

Seve Ehitus kinkis kurgedele koduremondi

Lehetus Seve majatehase kõrval posti otsas on juba viimased kaheksa aastat pesitsenud kurepaar, kel igal aastal kaks-kolm poega.

SAUE VALDUR
sirje.pirsoo@sauevald.ee

Selle aasta sügiseks oli pesa hoidev pehkinud post viltu vajunud ning muutunud ohtlikuks kurgedele ja autoliiklusele. Seve otsustas sõpradele

appi tulla ja kinkida majatehase juhi Vello Enniste eestvedamisel kurgedele koduremondi.

Mõttest teostuseni läks aega paar nädalat: oli vaja uut posti ja pesaalu. Post tuli healt annetajalt, pesaalu otsimine oli aga kõige aeganõudvam ja keerulisem.

Sai uuritud mitmest kohast, kuid infot, kus siiani Eestis püstitatud pesaalu-

sed toodetud on ning kust neid osta saab, ei leitud. Lõpuks said Seve töötajad Eesti ornitoloogia ühingult juhiseid, kuidas ise pesaalu ehitada.

Vana posti otsas olnud pesa tõsteti uuele pesaalu-sele ja see omakorda uue posti otsa. Seve Ehituse pere loodab, et kured võtavad uue posti ja alusega pesa omaks ning on edaspidi piirkonnale ehteks.

Kurgede kodu remont Lehetus Seve majatehase juures on täies hoos.

Lehetu külas on nüüd esimene avalikus kasutuses olev hoone, mis on väljast väga ilusti renoveeritud

Lõpule on jõudnud Lehetu Külaseltsi projekt „Lehetu külakeskuse parendatud katus, värskendatud fassaad ja uued aknad“.

OLVIA LAUR

Selle tulemusena on hoonel uus katus ja aknad ning soojustatud vundament. Fassaad on saanud helerohelise puitkatte. See tähendab, et majas on soe ja toas ei pea enam jopega olema. Aga alustame algusest.

2019. aastal esitas Lehetu Külaselts Lääne-Harju Koostöökoogu korraldatud LEADER-meetme taotlusvooru projekti „Lehetu külakeskuse parendatud katus, värskendatud fassaad ja uued aknad“. Saue vald lisas kaasfinantseeringu.

See oli seltsil kolmas kord külakeskuse renoveerimise jaoks raha taotleda. Sel korral saime positiivse vastuse.

Nüüd oli vaja oodata PRIA kinnitust, mis saabus aasta lõpus, ja uuest aastast saigi hakata tegelema renoveerimistööde ettevalmistamisega.

Maario Urgas ja Jonas Ausmeel täiendasid hinnapakkumust, Indrek Kaunissaare koostas hanke ja pani selle riigihangete keskkonda üles.

19 ettevõtet avaldas soovi

Hoonel uus katus ja aknad ning soojustatud vundament. Fassaad on saanud helerohelise puitkatte.

hakata Lehetu külakeskust renoveerima. Võitjaks osutus kahe ettevõtte - Ematala OÜ ja Northhammer OÜ - ühispakkumine.

Seejärel sõlmis külaselts renoveerimistööde tegemiseks lepingu ja ühel suvisel päeval sõitsid veoautod ning kopad külakeskuse juurde. Algasid lammutustööd.

Kopad kaevasid maja ümbert vundamendi lahti ja lammutasid katuse. Veoautod vedasid lammutusjätmed ära.

Külaelanikud tundsid vahepeal huvi, kas maja lammutatakse täies mahus, sest jätmeid oli väga palju, mis ära veeti.

Aga seinad jäid ikka püsti, sest millegi külge oli vaja ju puitlaudis kinnitada.

Suvi läbi oli külakeskus ja selle õueala suletud, et

Lehetu külakeskus enne renoveerimist.

töömehed saaks hoonel uue katuse panna, vanad aknad uute vastu vahetada ja fassaadi puitlaudisega katta. Kogu külakeskuse renoveerimistööde käiku jälgis Tarindiprof OÜ.

Lehetu Külaselts on tänulik Saue vallale, Maario

Urgasele, Jonas Ausmeele, Indrek Kaunissaarele, Ematala OÜ-le, Northhammer OÜ-le ja Tarindiprof OÜ-le, et Lehetu külas on nüüd esimene avalikus kasutuses olev hoone, mis on väljast väga ilusti renoveeritud – täname!

LC Saue korraldas gümnaasiumis laste nägemismonitooringu

Lionsi klubide organisatsioon on maailma suuremaid heategevusorganisatsioone, mille üks prioriteet on toetada nägemiskontrolli programme ja abistada vaegnägijaid.

Nii teostaski Silmaoptika OÜ optometrist Iveta Vakraõm LC Saue eestvedamisel ja rahastamisel 10.-11. detsembril Saue Gümnaasiumis kuuendate klasside õpilaste nägemismonitooringu.

Projekti eesmärk oli avastada lastel võimalikult varajases staadiumis nägemisfunktsioonis esineda võivad anomaaliad ja kõrvalekalded nägemisteravuses.

SAUE VALDUR

Foto: Tõnu Kumari

Päevakeskus on seltskondlikuks ja huvitegevuseks suletud

Koroonaviiruse ulatusliku leviku tõttu on Saue Päevakeskus seltskondlikuks ja huvitegevuseks suletud.

Sotsiaalteenused toimivad. Duši all käik ja pesu pesemine on vaja kindlasti eelnevalt registreerida telefonil 5615 7828, perenaine Tiina Univer. Lisainfo päevakeskuse juhatajalt Liivi Lentsilt telefonil 5303 5883.

SAUE VALDUR

Kas Sina oled juba oma elukoha koduvallas registreerinud?

Vaata: bit.ly/2LO6GCU

HOOLIME OMADEST

Saue vald

Mis on Saue valla aasta tegu 2020?
Kes on väärt Saue valla vapimärki?

Kandidaatide esitamine lõpeb 31. detsembril 2020.

Vaata: bit.ly/37CjmFk

Saue korvpalliklubi kaitses tiitlit

Saue valla meistrivõistlused korvpallis toimusid 12. detsembril Saue gümnaasiumi võimlas. Osalesid Saue, Laagri ja Tuula võistkonnad.

Päeva esimene kohtumine Saue ja Laagri vahel lõppes tulemusel 48:17.

Teises mängus läksid vastamisi Laagri ja Tuula ning pinget jagus üsna viimaste minutiteni, kuid Tuula võitis lõpuks 44:34 võidu.

Päeva viimane kohtumine Saue ja Tuula vahel otsustas, kellele läheb selle aasta meistritiitel.

Sauel õnnestus kohe algul juhtohjad haarata, võites poolaja 22:15. Edu ei antud käest ka teisel poolajal ja meistritiitel kuulus Sauele tulemusel 41:39.

Palju õnne võitjatele! Suur tänu väljakukohtunik Rein Tammik ja lauakohtunik Pille Sabolotni.

LÕPPJÄRJESTUS

I koht: Saue Korvpalliklubi koosseisus Taavi Mürsepp, Peeter Pukk, Reigo Vatsk, Rauno Rohtmet, Handro Kõrgesaar, Viljar Lilleväli, Timo Hallist

II koht: Tuula koosseisus Jürgen Jõepera, Mario Krisipuu, Simo Koskinen, Reinart Hallik, Mart Riga, Lauri Raag, Tanel Türk

III koht: Laagri RSK Kuuse koosseisus Timo Kark, Hanno Heinpalu, Kalmar Liiv, Lauri Mühlberg, Annes Kuusk, Peter Katt ja Kalev Koitmäe

TIMO HALLIST

Saue spordikeskuse projektijuht

Valla meistrid korvpallis – Saue korvpalliklubi.

Saue valla noorsportlane Liisa-Marie Lääne tuli 6. detsembril Euroopa meistrivõistlustel sisesõudmises naiste U23 vanuse klassis 500m distantsil hõbedale.

Turba uue munitsipaalmaja esimesed elanikud said jõuluks koju

Saue Vallavalitsus taotles KredExist kohaliku omavalitsuse elamufondi investeeringu toetust, et ehitada Turbas Tööstuse tänaval asuv endine internaat ümber munitsipaalmajaks. Hoone oli aastaid seisnud tühjana.

SAUE VALDUR
sirje.piirosoo@sauevald.ee

KredEx kiitis taotluse heaks ja toetas ümberehitust 50 protsendiga projekti abikõlblikest kuludest.

Hanke tulemusel kujunes ümberehituse maksumuseks 896 061,35 eurot käibemaksuta – parimaks osutus Pro Ehitus OÜ ja KRTL OÜ ühispakkumus. Ümberehituse projekteeris OÜ Kuressaare Kommunaalprojekt.

Toetuse tingimuste kohaselt pidi munitsipaalmaja valmis saama hiljemalt 1. maiks 2021, kuid esimesed elanikud kolisid korteritesse juba tänavu detsembris ehk said jõuluks uude koju.

Renoveeritud hoone netopind on 1118 m², sellel on kaks korrust.

Majas on 18 korterit, mis on peamiselt ühe- või kahetoalised, aga on ka paar kolmetoalist. Osa esimese korruse korteritest on kohandatud invavajadusteks.

Korterites on sissehitatud seinakapid, köögimööbel pliidiga, WC-vannituba

Majas on 18 korterit, mis on peamiselt ühe- või kahetoalised, aga on ka paar kolmetoalist.

dušinurgaga. Vald paigaldas ka kardinad ja valgustid ning abistas esimesi elanikke vajadusel külmkapi ja eluks esmavajaliku mööbli soetamisel.

Korterite eraldamist munitsipaalmajja reguleerib Saue Vallavolikogu määrus „Munitsipaalurumide kasutusse andmise ja kasutamise kord“ (www.riigiteataja.ee/akt/429122017143). Juhul kui munitsipaalurumi taotlusi on vähem kui elamispindu, on võimalik kortereid anda kasutuseks sotsiaalelurumi vajajatele.

Köögis on sissehitatud mööbel ja elektripliit.

Endine internaat Turbas Tööstuse tänaval oli aastaid seisnud tühjana.

Koridor enne ja nüüd.

Munitsipaal-eluruumi võivad taotleda

• Isikud, kes vajavad elukohta tulenevalt töökohast või selle muutumisest, kusjuures töökoha asukoht peab olema Saue valla territooriumil.

• Ellu astunud noored (vanuses 18-26 eluaastat), kelle töökohas asub Saue valla territooriumil.

• Puudega või erivajadusega isikud, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ja kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

• Üksikvanemaga pered, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ning kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

• Õnnetusjuhtumi tagajärjel kodu kaotanud isikud, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ning kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

• Tühjenevatest haldamata korterelamutest ümber kolida soovivad isikud, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ning kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

• Eakad, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ning kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

• Lasterikkad pered, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Saue vallas ning kelle jaoks on munitsipaaluruum vajalik töökoha saamiseks või säilitamiseks.

Saue valla kõrgeimal, 62,1-meetrisel tipul pole nime

Maa-amet kaardistas Eesti kohalike omavalitsuste territooriumi kõrgeimad tipud ja tähistas need kaardirakenduses pühade puhul päkapikumütsidega.

SAUE VALDUR
sirje.piirosoo@sauevald.ee

Maa-amet võttis aluseks viimase nelja aasta aerolaserskaneerimise maapinna kõrguspunktid ja kaardistas iga kohaliku omavalitsuse kõrgeima mäe või künka.

Kui Lõuna-Eesti kohalikes omavalitsustes on kõrgeimad tipud enam kui

200-meetrised, siis Lääne-Eesti rannikul ja saartel võib kõrgeim tipp jääda vahemikku 10-14 meetrit üle Amsterdamini nulli.

Kui panna kohalikud omavalitsused kõrgeima tipu järgi pingeritta, siis on esikohal Rõuge vald, kus kõrgub Suur-Munamägi (317,4 meetrit), teisel kohal on Võru vald, mille kõrgeim tipp on Korgõmägi (230,1

meetrit) ning kolmandal kohal Setomaa vald, mille kergitab sinna Maaniidü mägi (225,4 meetrit).

Madalaima tipuga kohalikud omavalitsused on mere poolt lähenedes Kihnu vald (Liivamägi, 10,3 meetrit), Loka linn (12,1 meetrit) ja Vormsi vald (13,5 meetrit).

Saue valla kõrgeim tipp on 62,1-meetrine ja sel pole Maa-ameti teada nime. Valla kõrgeim punkt asub Kirikla külas, Kohatu küla piiri ääres.

Enamik tippudest on looduslikku päritolu mäed, ent iga neljas on inimtekkeline (tuhamägi, karjäär vms).

Pooltel tippudest ei ole kohanimeregistri järgi „mäe“ nimetust.

Kui tipul veel nime pole, saab igaüks kohalikule omavalitsusele või koha-

nimenõukogule teha nime määramise ettepaneku, et nimi seejärel ka Maa-ameti kohanimeregistrisse ja kaartidele jõuaks.

Alates 2018. aastast

kasutab Eesti sarnaselt teistele Euroopa riikidele absoluutse kõrguse ja sügavuse arvutamiseks Euroopa kõrgussüsteemi ehk Amsterdamini nulli. Kroonlinna nullilt Amsterdamini nullile üleminek tõi Eestis piirkonnast sõltuvalt kaasa 15–24 sentimeetrise absoluutsete kõrgusväärtuste tõusu. Näiteks Suur Munamägi, mille ametlik kõrgus oli Kroonlinna nulli põhjal 317,2 meetrit, sai kõrgusväärtuseks 317,4 meetrit.

Kohalike omavalitsuste kõrgeimad tipud kaardil <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/link/pNIV-dBXz>.

Saue linna asumiseltsi jõulupühade aegne heategevusprojekt sai alguse elust enesest

Seltsi liikmete sõnadega: „Viimastel aastatel on enne jõule tekkinud kogukonnas nagu paanika. Tahaks aidata, aga ei tea, keda aidata ja kuidas.“

SAUE VALDUR
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Nii otsustas selts, et kõik saavad aidata. Ja võttis nõuks viia jõulurõõm ja -soojus Saue valla peredesse, kus palju lapsi või parasjagu kitsamad ajad. „Soovime katta nende laua hää-parema toidukraamiga, viia neile jõulupraadi ja piparkooke, et kõht saaks täis, tuba jõululõhnaline ja meeled rõõmsaks,“ kutsus selts Saue valla elanikke ja ettevõtteid kaasa lööma. Ja kaasalööjaid oli palju.

Valla sotsiaaltöötajad aitasid üle valla leida need 40 peret, kellele asumiseltsi vabatahtlik jõuluvana, suur punane kott käevangus, 19. detsembril koduuksele koputas. Tänavu oli peresid 40 seetõttu, et esimesel aastal ei olnud kindlust, kas ja kui palju kogukond kaasa tuleb. Aga tuli. Tulid firmad, tulid eraisikud. Sügav kniks ja kraaps ja kummardus kõigile.

Auto pagasiruum kingikotte täis, asusid vabatahtlikud jõuluvanatööd tegema.

„Suurpered, üksikvanematega pered, pered erinevate elusaatustega. See ei ole nii, et oled rikas või vaene. Elu keerleb oma rada,“ kirjeldab asumiselts, kellele tänavused jõulupakid läksid.

Kokku kogunes rahalises väärtuses 1822 eurot, kuid mitte rahaline panus pole oluline, vaid see, et kõik, keda asumiselts palus, tulid

See kõik jõudis tänu lahketele annetajatele jõulupühadeks peredesse.

Asumiseltsi päkapikkude pisike puhkepaus.

appi, olid toetavad ja sõbralikud. Ettevõtted annetasid tooteid tasuta või omahinnaga, kes annetajatest poetas kingikotti raamatu, kes mängu.

„Iga pisikegi südamest tulnud panus on hindamatu väärtusega,“ tänab asumiselts lahkeid annetajaid, keda oli ühtekokku

55, heategevusprojekti kaasalöönud ettevõtteid – Paulig, Nõo lihatööstus, Balsnack, Saue Peetri Pizza, Saidafarm, Öismäe talu, Naiskodukaitse Saue jaoskond Hammerjack OÜ, Nodi, Maxima - ja vabatahtlikke abilisi, kes kingikotid komplekteerisid ja need peredesse toimetasid.

Fotod: Sirje Piirsoo, Ilse Metsamaa

Keeruliste olude kiuste tähistas Saue kogudus esimest adventi pidulikult

Saue valla keskus Saue linn on noorem kui Eesti Vabariik ja saanud linnaõigused 1993. aastal. Ei ole linnas näha kõrgeid kirikutorne ja ainsad kaugele paistvad rajatised on katlamajade korstnad.

ANU VÄLIAHO
EELK diakon, emeeritus

EELK alustas misjonäride Anu ja Juha Väliaho eestvedamisel püsivat kuulutustööd ja iganädalasi jumalateenistusi 2012. aastal. 2019. aasta märtsikuus registreeriti iseseisev EELK Saue Pauluse kogudus.

Aasta on kulgenud eriliselt, koroonapandeemia on toonud raskusi koguduste tegevusse. Inimesi peab hoidma üksteisest lahus, et kuri viirus ei saaks nakatada lähedasi raskesse haigusesse. Meie õnn on tunda Jumalat ja teada seda, et Tema on meie juures maailma ajastu otsani, Tema armastab, kaitseb ja lohutab.

Kogudus kasutab iganädalasteks jumalateenis-

tusteks Saue päevakeskuse saali. Advendiaja saabumise ja Jeesuse sünnipäeva ootuses olid koguduseliikmed kaunistanud kirikusaali, seadnud üles käsitöö- ja uue, plaanitava kirikuhoone eskiiside näituse.

Üle pika aja oli tulnud koguduserahvast tervitama meie peapiiskop Urmas Viilma koos abikaasa Eglega. Nad rääkisid tegemistest ja tööst ning kuulasid koguduse elust ja tuleviku plaanidest.

Urmase kodulinn on Saue ja paljud koguduseliikmed tunnevad teda juba aastate tagant. Kohtumine oli väga südamluk. Peapiiskop avaldas lootust, et kirikuühendus Saue võiks peagi alata ja kutsus sotsiaalmeedias inimesi tegema eestpalveid ja annetusi kogudu-

Peapiiskop Urmas Viilma koos abikaasa Eglega tutvub päevakeskuses Sauele plaanitava kirikuhoone eskiisidega.

sele kodu saamiseks.

Peapiiskop pidas adventiküünla süütamise üritusel uue vallamaja juures kõne mitmesjale inimesele, kes olid tulnud õhtuhämaruses kokku jõuluaja algust tähistama.

Ta rääkis sellest, et meie elu on muutunud keeruliseks, peame justkui žonglöörima viie erineva õrna klaaskuuliga. Mure enda ja lähedaste tervise pärast, mure töö ja toimetuleku pärast, lähedaste ja sõprade olemasolu, armastus ja hin-

ge olukord. Tööle kulutame oma elus palju aega ja tähelepanu, aga see on ainus, mida me võime kaotada ja uuesti leida, muude asjade kaotamine võib olla lõplik ja purunedes seda kokku liimida ei saa.

Advendiaeg on imeline aeg, jõululapse sünni ootuse aeg. Peapiiskop kutsus üles hoolima lähedastest, armastama ja hoolitsema oma hinge eest ning soovis õnnistatud uue kirikuajastu algust ja õnnistatud adventiaja algust.

Foto: Pauluse kogudus

Fotod: Ääsmäe lasteaias

Nr 24 / detsember / 2020

Saue Valdur

Hei, pole ammu kohtunud!

See on ikka nii, et kui kohtuda pole võimalik, siis tuleb kirjutada, säutsuda, messida. Kirju on ju tegelikult ülitore saada ja lugeda.

Kuidas Teil, armsad sauevallakad, läheb? Meil Ääsmäe lasteaias läheb päris kenasti. Oleme aasta läbi olnud toimekad ja tegusad. Viiruse eest kaitseme end tubastes tingimustes kaitsevahenditega, peseme hooliga käsi ja viibime palju õues. See on meie tervisele hästi mõjunud. Ei märka meie seas enam nii palju tõbiseid lapsi ja õpetajaid. Kohalkäijate arv on suurem kui tavaliselt.

Oma kiit ikka kõige rutem käes!

Meil on olnud sel aastal päris palju õnnestumisi. Lasteaia maja sai uue kuue, nüüd on veel mõnusam siin mängida ja tegutseda.

Kurjast viirusest hoolimata on meie rühmad olnud kogu aeg avatud. Lastele, kes soovisid kevadel kodus olla, tegid õpetajad e-tegevusi. Tegelikult on täitsa põnev aasta olnud.

Osad õpetajad alustasid õpetaja ja laste vahelise ühise õpi- ja mängutegevusega, mis seab keskmise lapsest lähtuva projekti-teema. See meetod on sobiv töövahend uueneva õppekava rakendamisel.

Palju oleme tegelenud robotikaga, mänginud interaktiivseid mängu. Iga rühm sai teha oma multifilmi ja seda mängukaaslastele esitleda.

Hästi palju oleme õues sportinud ja mänginud. Iga aastal, nii ka sellel, võtsime osa ERRS-i tantsupäeva tantsust, üleeuroopalisest spordinädalast ning võimlesime Eesti võimlemise auks lasteaias võimlemispäeval, laulsime lasteaias lauluvõistlusel ja lugesime luulet luulepäeval.

Imeliselt laulavad meie ansambli ja mudilaskoori lapsed ning käivad majast väljas esinemas. Harjumaa laululapse konkursile sai meie lasteaias esindama Britt Ida Loviisa Zujev.

ERRS-i konkursil pälvis tunnustuse lasteaias tantsupäeva tantsu-video. Ootame praegu tunnustusteremooniat, mis hetkel on edasi lükatud.

Edukalt osalesime eTwinningu rahvusvahelises projektis. Tehti teatavaks IELS rahvusvahelise alushariduse ja laste heaolu uuringu tulemusel ja tänati Ääsmäe lasteaias osalemise eest.

Just saime teada, et meie loovtöö, mis oli esitatud siseterviseraja konkursile, meeldis, ja me saame oma lasteaias siseterviseraja. Liitusime Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikuga. Muidugi tähistame me kõiksugu rahvakalendri tähtpäevi ja naudime neid täiel rinnal. Täitsa hea aasta ju?

Ja siis on jäänud veel imeline jõulude ootus (artikkel valmis enne pühi- toimetust). Jõuluvana on meil pidu peetud. Siniaeva tähekesed näitasid talle teed ja ta jõudis meie juurde palju varem. See oli imeline kohtumine ja pidu. Lumeta, aga ikkagi jõulutundega.

Nüüd ootame lund, sest suusatamine on meie lemmikspordiala. Soovime Teile kõigile rahulikku, perekesket ja rõõmsat pühadeaega! Püsime terved!

Kirjutage oma lähedastele, kellega kohtuda ei saa, ja viibige palju õues!

MARGE REHEPAPP
Ääsmäe lasteaias õppealajuhataja

Uus aasta toob klassikatahmed meie valda

Novembris kuulutati välja 2020. aasta klassikatahmed konkursi võitja, kelleks sel aastal pärjati saate ajaloo noorim osaleja, pianist Tähe-Lee Liiv.

MARLEEN VITSUT
Saue kultuuri- ja huvikeskuse kultuurijuht

Klassikatahmed 2020 konkurss sai avapaugu aasta alguses ja jõudis võiduka lõpuni novembris toimunud galakontserdil. Nüüd on aga kõik 2020. aasta klassikatahmed kutsutud kontsertidega siiasamasse – Saue valda.

Klassikatahmed Eesti Kontserdi poolne produtsent Tuuli Metsoja iseloomustab noori muusikuid järgmiselt: „Nende noorte muusikaliste annete teekond telekraanidel on olnud tänu sellele erilisele aastale, mille me kõik paratamatult oleme,

Foto: Krõõt Tarkmeel

Klassikatahmed kontserdid toimuvad nelja kuu jooksul neljas erinevas kontserdipaigas.

pikk ja keeruline, aga igati huvitav ja kindlasti väga arendav. On uskumatu, kui palju on neis noortes inimestes pulbitsevat muusikalist sisu. On üsna kindel, et aastate pärast on nad kõik armastatud esinejad kontserdilavadel ja ka lugupeetud õppejõud maailma muusikaõppeasutustes. Aga tänasel päeval on need noored muusikud telekogemuse võrra rikkamana kindlasti ka väga head publikuga suhtlejad, kes oskavad luua

sideme oma publikuga nii, et klassikalise muusika armastajaid maailma juurde tuleb. Rääkimata sellest, et muusika on see, mis meid keerulistel aegadel kõige rohkem toetab ja aitab“.

Kontserdid toimuvad nelja kuu jooksul neljas erinevas kontserdipaigas Saue vallas
Juba 20. jaanuaril esinevad Saue Kontserdisaalis Tähe-Lee Liiv (klaver) ja Karl Tipp (saksofon), 2.

veebruari Haiba rahvamaajas Helin Hallik (kitarr) ja Kristjan-Jaane Mölder (bariton), 12. märtsil Laagri kultuurikeskuses Siret Sui (flööt) ja Mirjam Avango (klarnet) ning 16. aprillil Riisipere kultuurimajas Triinu Piirsalu (viul) ja Toomas Oskar Kahur (tuuba). Kontserdisarja korraldab Saue kultuuri- ja huvikeskus koostöös Eesti Kontserdiga.

Saue kultuuri- ja huvikeskuse juhataja Ede

Tähe-Lee Liiv (KLAVER)

Karl Tipp (SAKSOFON)

K 20. JAANUAR KELL 19.00

Saue Kontserdisaal

Piletid hinnaga 10 €/8 € müügil Piletimaailmas ja kohapeal

Korraldaja Saue kultuuri- ja huvikeskus

Fotod: Krõõt Tarkmeel

Teinbas soovib Saue valla elanikel kindlasti kontsertidele tulla: „Meil on harukordne võimalus kuulda andekaid noori muusikuid kodustel lavalaudadel nende tähelennu alguses, seda

võimalust ei saa kasutamata jätta!“.

Ootame kõiki kontsertidele, piletid on saadaval Piletilevis ning lisainfo Saue kultuuri- ja huvikeskuse Facebooki lehel.

Muusikaelu elab ka koroona ajal

2020. aasta on kõigile suuri väljakutseid pakkunud. Võõras viirus on pannud nii suured kui väikesed uude olukorda ja vahel on tunne, et ootamatustel ei olegi lõppu.

SANDRA KALMANN
Saue muusikakooli õpetaja

Uus elukorraldus nõuab kiiret reageerimist ja harjumist ning sama on pidanud tegema ka muusikailm – maskid, vähem publikut ja veebikontserdid on vaid üks osa uuest korrast. Igale interpeedile on aga oluline elavale publikule esinemine, et ennast vormis hoida.

Muusikud ammutavad kontsertidelt inspiratsiooni, nad tunnevad publiku reaktsioone ja heaolu. Seega peab kontserdielut toimima ja intiimsemad kontserdid on selleks parim lahendus – Saue Kontserdisügis pakkus selleks parima võimaluse.

Kõigest hoolimata toimusid kaunid kontserdid ja pakkusid läbi muusika keerulisel ajal inimestele elamus. Sellel aastal oli kontsertidele kaasatud paljud Saue Muusikakooli tegev-

muusikutest õpetajad.

Varasemas artiklis olen juba kirjutanud esimestest kontsertidest, kus avakontserdil esines kitarristide trio koosseisus Jorma Puusaag (kitarr), Joosep Talumaa (kitarr), Martin-Eero Kõressaar (bass). Kõik kolm on muide meie kooli õpetajad. Seejärel tähistati kontserdiga vanimaks superstaariks peetava Ludwig van Beethoveni 250. sünniaastat. Esitati Beethoveni kammermuusikat ja klaveril solesseisus muusikakooli õpetaja Lea Valiulina, Peeter Sarapu (fagott), Maria Surotseva (oboe), Johanna Mehler (klarnet) ja Jünnas Rähni (metsasarv).

Kontsert „Üle maade ja merede“ viis kuulajad saksofonihelide saatel laia maailma rändama.

Saksofonikvartetti *Quattro Quart* juhib Saue muusikakooli õpetaja Eve Neumann, kes kontserdil mängis

Fotod: Saue muusikakool

Quattro Quart: Eve Neumann, Jandra Puusepp, Valdur Neumann, Liisi Mäevälja.

Muusikakooli lauluõpetaja Sofia Rubina koos kvartetiga: Holger Marjamaa, Heiko Rimmel, Sofia Rubina, Dimitri Nikolajevski, Jason Hunter.

sopransaksofoni. Veel olid laval Jandra Puusepp (alt-saksofon), Valdur Neumann (tenorsaksofon) ja Liisi Mäevälja (baritonsaksofon).

Nagu kontserdi pealkirigi

juba ütleb, viis kontserdika-va erinevate maade heliloojate juurde. Kontsert algas südantsoojendava „Kevade“ süüdisa lauluga Veljo Tormiselt, edasi suunduti Kreekasse,

Argentiinasse jne. Kontsert andis hea ülevaate erinevate heliloojate helikeelest ja ka saksofonide mänguvõimalustest. Kontserti kanti reaajas üle ka youtube'is – nii said kõik soovijad selle imelise rännaku kaasa teha.

Kontserdihooja lõpetas – nagu ikka – natuke särtsakam ansamblikontsert.

Seekord oli laval meie kooli lauluõpetaja Sofia Rubina koos kvartetiga, kuhu kuulusid Holger Marjamaa (klaver, kooli endine õpetaja), Heiko Rimmel (bass), Dimitri Nikolajevski (löökpillid) ja Jason Hunter (trompet).

Eesti ühed paremad jazz-

muusikud esitasid kuulsaid ja ka vähemtuntud muusikapalu, publikul jalad tatsusid ja peaga noogutati rütmi kaasa.

Kuid minu arvates olulisem esitatavatest teostest oli hoopis see, kui elav kogu kontsert oli ja kui ühtselt kvintett koos musitseeris. Seda sünergia oli saali tunda ja eriti nauditavad olid ülikeerukad soolod, mis näitasid muusikute fantaasiat ja tehnikat.

Saue Kontserdisügis näitas, et muusikaelu elab ka koroona ajal! Mis muud, kui maskid ette, toetame muusikuid oma kohalolekuga uuel aastal uue hooga.

Saue Muusikakool tänab

Suur tänu päkapikk Madis Millingule enda armsa elektritrummide komplekti Alesis muusikakoolile kinkimise eest.

Fotol Saue muusikakooli tänulikud löökpillimängijad kingitust rõõmsalt vastu võtmas!

Foto: Kristiina Liivik

Saue vald toetab Tallinna ringraudtee projekteerimist

Saue vald on järjekordne omavalitsus, mis toetab Tallinna ringraudtee eriplaneeringut. Ringraudtee viiks kaubaveo välja Tallinna kesklinnast. Projekti toetavad riik, Tallinna linn, eraettevõtted ja osa pealinnaga piirnevaid omavalitsusi.

ERR

Riigi eriplaneering (REP) on esimene samm ringraudtee ehitamiseks ja see tuleb kehtestada enne, kui ehitamiseks vajalikud maa-alad täis ehitatakse.

Padula raudteejaama juurest Saue vallas võiks kümne aasta pärast pöörata Männiku suunas Tallinna ringraudtee üks võimalik haru. Saue vald on otsustanud toetada ringraudtee riigi eriplaneeringut ja eelprojekti kuni 100 000 euroga. Eeldades, et planeeritakse ka müravastased abinõud ja ringraudteel veetak ka reisijaid.

„Et tagada Saue linna ja selle lähiümbruse elanikele ligipääs Ülemiste terminale, kus saab ümber istuda Rail Balticu kiirrongile või lennukile või kaugliini bussile," põhjendab otsust Saue valla arendusosakonna juhataja Indrek Eensaar.

Tallinna ringraudteel on kaks valikulist koridori. Üks on põhja pool Ülemiste järve ja teine lõuna pool. „Lõunapoolne on eelistatud, sest kulgeb Tallinna keskusest mööda plaanitatavasse Rail Balticu terminali,“ ütleb Harjumaa omavalitsuste liidu tegevdirektor Joel Jesse.

Samas on see trass vaja algusest lõpuni ehitada ja trassile jäävad keerulised kohad Lagedi ja Saku. Kõigepealt tuleb koostada eriplaneering ja sellega pole mõtet venitada.

„Kui täna jäetakse see tegemata, siis tulevikus oleks need maa-alad täis ehitatud. Ehk hetkel see perspektiivne koridor on veel olemas, mida saaks kasutada. Ja lõunapoolne Tallinna ringraudtee kattub suures ulatuses ka Rail Balticu trassiga," rääkis Jesse.

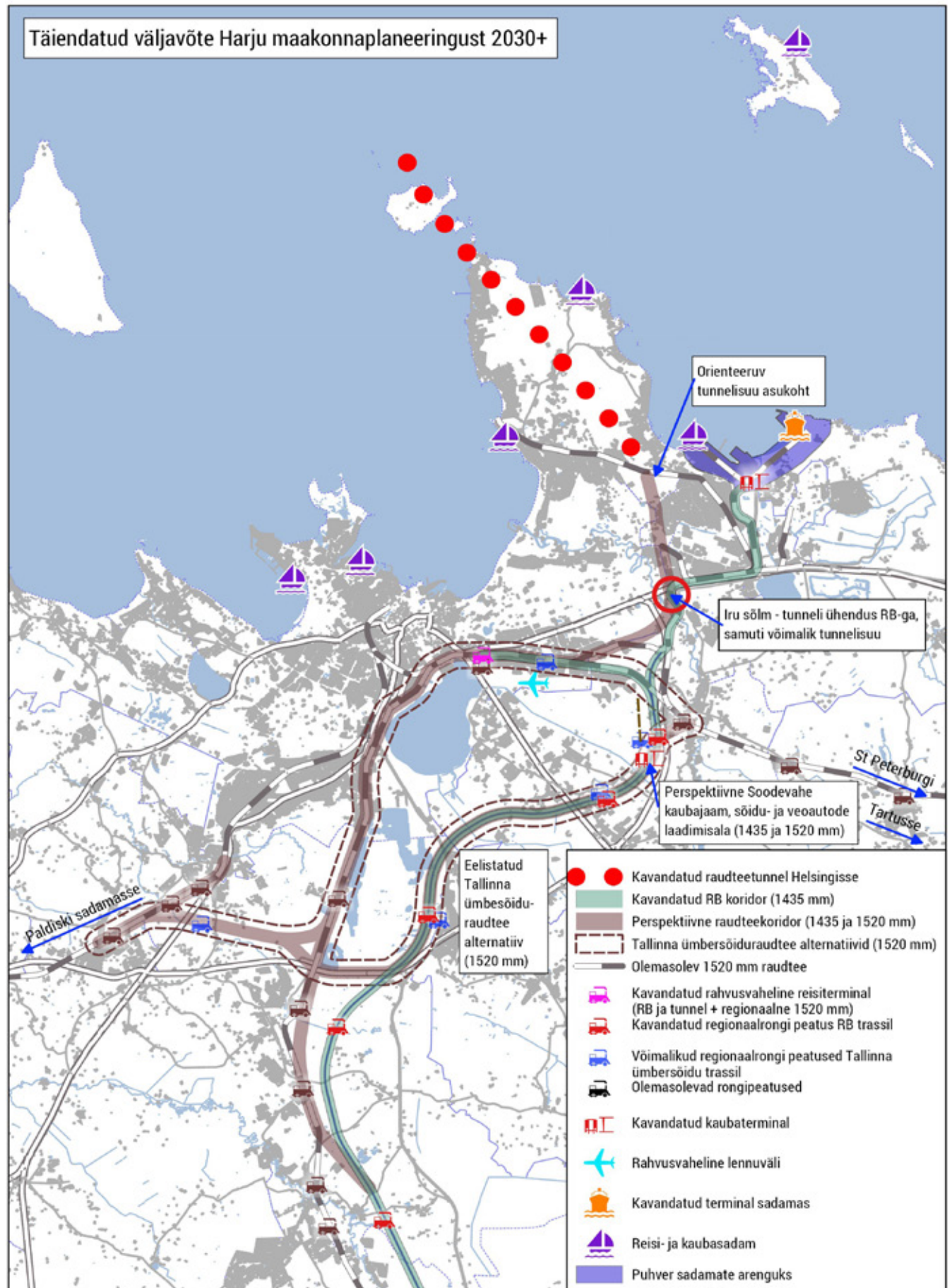
Riigi eriplaneering, lähteülesanne ja projekteerimine maksab 3,4 miljonit eurot. Sellest suurusjärgus kaks miljonit on nõus maksma riik. Lõplik summa selgub riigi eelarvestrateegia läbiraakimistel märtsis. Ülejäänud tuleks Tallinna, piirnevate omavalitsuste ja ettevõtjate taskust.

„Sealhulgas ettevõtjad Alexela Logistics, Tallinna Sadam, Paldiski Põhjasadam, Ülemiste City on väljendanud valmisolekut. Omavalitsused, Tallinna linn, Rae vallalt on positiivsed signaalid, Saue vald on positiivse otsuse teinud, Keila linn, Lääne-Harju vald,“ lausus Jesse.

Tallinna abilinnapea Andrei Novikovi sõnul on Tallinn andnud põhimõttelise nõusoleku finantseerimiseks. "Siis, kui on teada kogusumma, oleme nõus maksma," ütles ta.

Riigi eriplaneeringu võiks algatada järgmise aasta lõpus ja teostada viie aasta jooksul. Rongid saaksid ringraudteel sõitma hakata 2032. aastal. *ERR / Marko Tooming*

→ Täiendatud väljavõte Harju
MP2030 joonisest tehniline
taristu. Allikas: HOL

Tallinna ringraudtee

Tallinna ringraudtee rajamise võimalust on taristut puudutavates arengudokumentides, planeeringutes ja huvitatud isikute ettepanekutes käsitletud üle kahe aastakümne. Arutelud ja asjaosaliste koostöö on praeguseks jõudnud etappi, kus võivad avaneda reaalsed võimalused alustada lähiajal raudtee tulevase rajamise võimalust tagava riigi eriplaneeringu (REP) koostamist.

Tallinna ringraudtee vajadus ja kaasnevad võimalused

- Regionaalrongiliikluse perspektiiv suunal Ülemiste-Paldiski/Turba (Haapsalu)-Ülemiste, mis võimaldab igapäevast kiiret, mugavat ja keskkonnasäästliku töörännet – seda mõlemas suunas - ning parandaks ühtlasi lennujaama, Rail Balticu reisirajooni ja muude teenuste ja töökohtade kättesaadavust, mis täna on kättesaadavad üldjuhul ainult isikliku sõiduautoga.

- Ringraudtee perspektiiv annab kindlustunde Paldiski sadamate operaatoritele ja teistele piirkonna ettevõtjatele tegevuste laiendamiseks ja uute investeeringute tegemiseks, kuna idasuunaline kaubarongiliiklus läbi Tallinna ei ole jätkusuutlik.

- Kaubarongliikluse väljaviimine tulevasesst rahvusvahelisest Rail Balticu reisiterminalist, millest kujaneb ühtlasi Eesti värv. Ülemiste piirkonnast on kujunemas pealinna oluline äri- ja elupiirkond.

- Kaubarongiilukuse väljaviimine Tallinna kesklinnast. Kopli ja Ülemiste kaubajaamad likvideerimise toetamine. HOL

Tallinna ringraudtee vajadust on käsitletud

Harju maakonnaplaneeringus, mis oli kehtestatud Harju maavanema poolt 19.04.1999 (kehtis kuni 09.04.2019).

Tallinna strateegia «Tallinn 2025». kinnitatud volikogu poolt 10.06.2004.

Tallinna strateegia «Tallinn 2030», kinnitatud volikogu poolt 04.11.2010.

Üleriigilises planeeringus 2030+, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse poolt 30.08.2012.

Harju maakonnaplaneeringus 2030+, mis on kehtestatud riigihalduse ministri poolt 09.04.2018.

Harju maakonna arengustrateegias 2035⁺, mis jõustus vastavalt KOKS § 374 lõike 6 kohaselt 21.02.2019, mis tähendas strateegia heakskiitmist kohalike omavalitsuste volikogude poolt.

Übersõiduraudtee on ära markeeritud ka Vabariigi Valitsuse poolt 21.02.2019 kinnitatud „**Avaliku raudteeinfrastruktuuri arendamist suunavas tegevuskavas aastateks 2019–2024**“.

Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035 eelnõu käsitleb Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu vajadust (avalikustatud 23.09.2020).

Lisainfo: <https://hol.ee/tallinn-ringraudtee>

Väikemetsa-omanikele suunatud projekt õpetab, kuidas pakkuda ökosüsteemiteenuseid

Et Saue vald on Lääne-Harju Koostöökogu liige, on koostöökogul plaanis kaasata Erasmuse metsateemalise projekti ka Saue valla metsatükke.

Lääne-Harju piirkonnas käivitus rahvusvaheline projekt „Elu enklaavid“, mille eesmärk on viia kokku huvigrupid kohalikus kogukonnas Eestis, Poolas ja Tšehhis ning riigiülesele, et tugevdada väikemetsaomanike teadlikkust ökosüsteemiteenuste pakkumise võimalustest metsades.

Projektiga loodavatel pilootaladel näidatakse, kuidas luua ja hooldada neid väikeomanduses olevaid metsi, kus metsade majandamise eesmärk on pakkuda üha rohkem ökosüsteemiteenuseid.

Samuti soovitakse tutvustada, kuidas loodavad ökosüsteemiteenused toovad kasu omanikule, säilitades samas metsa looduslikku mitmekesisust ning väärtuslikke ökoloogilisi ja maastikulisi omadusi.

„Lääne-Harju Koostöökogu on juba varasemalt koostööd teinud juhtpartneriga Tšehhist, kes kutsus meid nüüd kaasa lööma kogukonnale ja metsaomanikele suunatud Erasmus programmi projektis,“ selgitab Lääne-Harju Koostöökogu juhatuse esimees Rafael Milerman.

„Eksklaav on taimede ja loomade esinemine väljaspool nende harilikku levilat. Sõnamänguna kasutame enklaavi terminit, mille kaudu püüame võimalikult lühidalt edasi anda projekti eesmärgi – suurendada florat-faunat just paigas, kus on nende harilik levila,“ lausub Rafael Milerman. Ta lisas, et elu enklaavide projekti sihtgrupp on peremetsaomanikud, kel on huvi oma maal suurendada bioloogilist mitmekesisust ja ökoloogilisi väärtusi.

Rääkides kogukonna huvidest selles projektis, võib erinevate ökosüsteemiteenuste pakkumine olla mõnes paigas konflikti lahendamise jaoks ainuvõimalik tee. Seetõttu on väga tänuväärne kohaliku kogukonna, valla ja noorte kaasamine ettevõtmisesse.

Plaanis on luua vähemalt viis erinevat katseala, mille baasil koostatakse juhendid selle kohta, kuidas jõuda hetkeseisust metsas omaniku unistuste metsani. Koostatav käsiraamat õpetab huvilisi aktiivselt tegelema maastikukujunduse ja taasetsikustamisega projektiga kokku koondatud parima teadmise põhjal.

„Unistuste metsani jõudmiseks tuleb teada seadusandlust ja reegleid, omandiküsimusi ning eelkõige keskkonnast tingitud võimalusi, nagu näiteks veerežiimi või mullahappesust. Seetõttu on väikemetsaomanikele sellise materjali koostamine vajalik,“ sõnas Erametsaliidu juhatuse esimees Ando Eelmaa.

Elu enklaavide projekti rahastab Euroopa Liidu Erasmus programm. See kestab 1. juunist 2020 – 31. märtsini 2023.

Partnerid

Sdruzeni SPLAV, z.s., juhtpartner Tšehhis
Ecological Club, partner Poolas

Lisaküsimused

Pille Ligi, 518 0641
Enclaves of Life

LÄÄNE-HARJU KOOSTÖÖKOGU

Perearsti nõuandetelefon suunab koroonatestile seitsmel päeval nädalas, ka riigipühadel

Eesti Haigekassa teatab, et perearsti nõuandetelefon 1220 väljastab koroonatestile saatekirju iga päev kella 8-22, kaasa arvatud riigipühadel. Senini oli teenus avatud vaid nädalavahetusel, mil perearstid reeglina ei töötanud.

SAUE VALDUR
sirje.pirsoo@sauevald.ee

Koroonatestile saatekirja saamiseks tuleb pöörduda

REKLAAMTEKST

Immuunsuse toetamine sel keerulisel ajal on veelgi olulisem

Looduse seos inimesega on põnev. Meie elu on pidev kõikumine keskmel ümber. Inimene saab nii kehaliselt, psüühiliselt kui energeetiliselt olla kas tasakaalus või tasakaalust väljas.

MAI-LIIS KIVISTIK
loodusterapeut, Herbazeni looja ja joogaõpetaja
herbazen.eu

Hea enesetunde ja tasakaalu puhul oleme rõõmsad, energiat täis ja keha töötab suurepäraselt. Tervik on oluline – tuleb võtta vastutus kogu oma heaolu eest, minnes tagasi looduse juurde.

Kindlasti võib see olla pikk teekond, kuid inimorganism suudab end ise tervendada, kui vaid õigesti toetada.

Kindlasti tead, et suur osa viirusnakkusi saab alguse stressist, ülepingutusest ja unepuudusest. Juba veidi märgates, et võiksid hakata haigeks jääma, tuleks võtta tempo maha ja puhata ning magada, siis saab keha end taastada.

Uni mängib suurt rolli haigusest taastumisel. Külmetuse või gripi püstijalu põdemine suurendab teiste nakkuste ohtu, näiteks põskkoopa- või kopsupõletik.

Hästi toimiv immuunsüsteem on nagu sinu enda isiklik turvasüsteem, mille peamine eesmärk on kaitsa sissetungijate eest. Kõige olulisemad on siin seedesüsteem, ninaõõs ja nahk, sest nende võimuses on ründajad juba piiril kinni pidada.

Mikroobidevastased taimed hävitavad otseselt mikroobe: viiruseid, baktereid, seeni

Siilikübar lülitab immuunsüsteemile topehtkait-

se peale ja takistab kiirelt viiruse levikut. Ta on ka looduslik süljeerituse suurendaja.

Aedvaak, habesamblik, monarda, liivatee, salvei, küüslauk, ingver, püha baasil, sidrunmeliss, raudrohi - neid kasutatakse hingamisteede, seedekulgla, naha ja organismi teiste piirkondade nakkuste korral.

Madal immuunsus, millele viitavad autoimmuunhaigused, krooniline astma või korduvad nakkused, on sageli seotud soolestiku viiruse seisundiga ja mittesobivate toitumisharjumustega.

Hea uudis on see, et immuunsüsteemi saab erinevate toitudega ise edukalt toetada.

Organismi A-vitamiini taset tõstavad oranžid puu- ja juurviljad.

Tervislikud rasvhapped päiklites, seemnetes, avokaados ja vabalt kasvanud lõhes vähendavad põletikku.

C-vitamiin on kindlasti üks väga oluline turgutaja, eriti saab seda kibuvitsast, ebaküdooniast ja nurmenukust.

Aromaatsed taimed nagu ingver, küüslauk, mädarõigas – need kõik elavdavad vereringet ja parandavad seedimist, mis omakorda aitab patogeenidest vabaneda.

Hapendatud toidud, nagu kimchi, hapukapsas, kõõviljad, varustavad organismi heade bakteritega.

Hapendada saab ka taimi, näiteks karulauku, naati, võilille. Lase ainult loovus valla! Sobib mõnusaks sa-

Fotod: Herbazen

latiks pea iga toidu kõrvale. Sinu keha on sulle tänulik, sest lisaks põletiku vähendamisele, saab ka immuunsus tuge.

On selge, et keha tuleb hooldada nii seest kui väljast

Absoluutselt kõik, mida me sööme, peegeldub nahal. Pii-sav niisutus läbi vee joomise toetab kollageeni kohevust, mis omakorda hoiab naha elastsena, ja kvaliteetsete rasvade olemasolu menüüs määrab meie naha sära.

Oluline on ka piisav liikumine värskes õhus või jooga keha ja vaimu vahel tasakaalu loomiseks.

Üks Jaapani uuring kinnitab, et 20-minutilise metsamaastiku vaatamine vähendab stressi 13%.

Mõelda siis veel, mis meie naha või energiaväljaga saab, kui kasutame ravimtaimi igapäevaselt.

Vaata kindlasti ka üle,

mida sisaldavad su naha-hooldustooted

Otsest seadust ei ole, mis kirjutaks ette, mis täpselt on looduskosmeetika ja mis mitte.

Mõnel juhul nimetatakse isegi väikese loodusliku toorainega toodet looduslikuks.

Jälgi alati sisaldust, koostisaine puhul kasutatakse koostisainete ühtseid nime-tusi (nt INCI).

Juhul, kui leiad mõne tundmatu sõna, vaata kindlasti internetist järgi, mis see on, et olla kindel ohutuses.

Koostisainete loetelu märgitakse nende lisamise ajal kaalu järgi kahanevas järjekorras.

Ravimtaim on olnud inimese kõrval aastasadu, tema mõju ei maksa alahinnata.

Kindlasti tuleks üle vaadata ka kodukeemia. Pole mõtet vahetada nahahooldustooteid looduslike vastu, muidu aga keemiat edasi kasutada.

inimesele testimiskeskusest tema antud lauatelefoninumbri-le.

Testimiskeskus võtab inimesega alates saatekirja koostamise hetkest reeglina ühendust ööpäeva jooksul. Teavitussõnumit ei saadeta sobiva aja ja koha koroonaviiruse testi andmiseks.

Kui inimene ei saa veebiregistratuuris aega broneerida, sest tal puudub Mobiili-ID, Smart-ID või ID-kaardiga isikutuvastamise võimalus, helistatakse

mille kaudu testimiskeskus inimesega SMS-i teel ühendust võtab.

Testimiskeskuse saadetud sõnumis on link, millelt inimene saab endale veebiregistratuuris www.veebiregistratuur.ee broneerida sobiva aja ja koha koroonaviiruse testi andmiseks.

Kui inimene ei saa veebiregistratuuris aega broneerida, sest tal puudub Mobiili-ID, Smart-ID või ID-kaardiga isikutuvastamise võimalus, helistatakse

inimese digilukku haigestumise ning töövõimetusele- hie avamise vajaduse kohta, misjärel peab inimene perearstiga esimesel võimalusel (järgneval tööpäeval) ühendust võtma tervise-mure täpsustamiseks ja haiguslehe avamiseks. Lõpliku otsuse lehe avamiseks teeb perearst.

Perearsti nõuandetelefonilt saab ööpäevaringselt nõu ka erinevate tervise-murede kohta. Täpsem info www.1220.ee.

Suur punane X kaardil – maailmamerel arheoloogi või piraadina

Kui olin sellel suvel abiks Saaremaal arheoloogilistel kaevamistel, arvas mu 10-aastane sugulane, et minu kui arheoloogi töö on kulla otsimine. Igal õhtul pärast kaevamistelt naasmist küsis ta, kas leidsin seekord kulda või midagi muud väärtuslikku.

ISABELLA GLUŠAUSKAITE

Enamasti oli vastuseks „ei” ja pettumus oli missugune! Kuidas saab selline töö kullast mööda käia ja mitte olla miskit muud pidi huvitav?

Tekkis mulje, et kohe kadus sugulase silme eest pilt minust piraadimütsi ja kollaseks kulunud aardekaardiga, millel seisab suur punane X.

Eks meenuvad kõigile enamasti Indiana Jones ja Lara Crofti filmid. Nii tekitab seos, et arheoloogid on minevikuaarete leidjad, kusjuures aarde, millel on rahaline väärtus.

Tekib küsimus, mis määrab arheoloogi väärtuse: tema leitu, esinemisotskus, tööde väärtus üksikisikule, suuremale kogukonnale või ühiskonnale.

Asusin sugulase üllatuse peale mõtlema ja arutlema arheoloogitöö üle ning kuidas ma saaks seda ka talle seletada.

Arheoloogitöö iseloom: leiud ja teadustööd

Arheoloogid eristab Indiana Jonesidest, Lara Croftidest ja aardejahtijatest just nende meetoodika (kuidas midagi tehakse) ja metodoloogia (mis põhimõtteid, teooriaid ja meetodeid rakendatakse uuritavale ja uurimisele).

Tavapärane arusaam arheoloogi tööst seostub eelnevalt mainitud Jonesi ja Croftiga, kes olid filmides ja videomängudes keskendunud maailma päästmisele, kuigi nende staaride käsitlustes oli arheoloogia kui vahend leidude ja asukohtade hävingu, mitte säilitamiseks.

Võib öelda, et arheoloogi töö ei ole üksnes nii-öelda asjade leidmine, vaid ka enda ja leidude turundamine, mille käigus on leidudel parem võimalus säilida kusaigil muuseumis.

Järelikult on oluline eristada arheoloogi ja inimest, kelle eesmärk on leide kasutada enda kasuks.

Arheoloogitöö peamine eesmärk on parimate säili-

mistingimuste loomine arheoloogilisele leiukohale ja sealsetele leidudele kas või neid leiukohast välja võtma.

Sarnaselt peaks vaatlema aardejahtijate ja arheoloogide erinevusi. Arheoloogi eesmärk on säilitada leitu kultuuri ja ühiskonna tarbeks, aardejahtijal aga leide ära kasutada mingis vormis enese kasuks.

Lisaks on arheoloog huvitatud leidude ja teadustööde muutmise kõigile kättesaadavaks läbi teadmiste (raamatud ja artiklid) ning võimaluste külastada muuseumeid.

Arheoloogiliste leidude - laevavrakid, asulad ja sealhulgas hiljutine Saaremaa kuldkaevõru - uurimine-puurimine ei lõpe nende eksponeerimisega muuseumis või ladustamisega arhiivides, vaid loob uusi tingimusi teadusliku ja rahvusliku arutelu arenguks.

See, kuidas neid esitatakse kui uut nähtust meie igapäevaelus, ja arutatakse jätkuvalt ajaloona, on seotud meie rahvusliku identiteediga ning sellega, kuidas meie ühiskond ja kultuur on välja arenenud miljonite aastate jooksul.

Inimese, kes elas nii eelajaloolisel kui ajaloolisel ajal tänapäevase Eesti territooriumil, materiaalsed jäänused aitavad mõista ja hoojata identiteeti minevikus ning kuidas see on tänaseks väljakujunenud.

Sarnasused ja erinevused võimaldavad võrdlust tänapäeva ja mineviku vahel ning selle kaudu luua suuremat pilti ka eestlase identiteedist.

Ülo Vooglaiu arvamuse kohaselt on igal kodanikul õigus, isegi kohustus olla huvitatud oma identiteedist ja kuidas see on välja kujunenud mingite nähtuste (ristiusustamine ja laulev revolutsioon) ja protsesside (tööstuste areng 19. sajandist edasi) ajendil. Oluline küsimus, millele arheoloog vastust otsib, on, miks tehti minevikus sellised valikud,

Isabella Glušauskaite. Maailmamerel arheoloogi või piraadina?

et need on tänaseni säilinud ja omavad siiani väärtust.

Teisiti sõnastades kujutab arheoloogitöö ette süstemaatilist lähenemist materiaalsele leitud asukohtadele nii ajaloolises (kõik need Caesarite ja da Vincide kõrgajad) kui ka eelajaloolises (mammutite ja koopamaalingute aeg) kontekstis.

Teadustöö kui viis, kuidas uurida materiaalseid leide, peab vastama aga tänapäevasele kontekstile ja väärtussüsteemidele.

Arheoloogi roll on olla kultuurile ja ühiskonnale kasulik oma huvi rakendamise millegi säilitamiseks tulevatele põlvkondadele. Teisiti öeldes - arheoloogid töötavad olevikus minevikuga, et kujundada tulevikku. Igal arheoloogil on huvi teatud ajaperioodile ja kultuuriosale, nagu minule pakuvad huvi meri ja laevad, mis on olnud meie kultuuri osa juba pikemat aega.

Minu õpingud välismaal, töö ja seos Eestiga

Alustasin õpinguid arheoloogias 2018. aastal Southamptoni Ülikoolis (University of Southampton) Suurbritannias. Minu suundumine välismaale oli seotud seal pakutavast kursusest: merearheoloogia.

Huvi mere suhtes tekkis mul väiksenä, kui sattusin suvelaagris purjetama. 16-aastaselt otsustasin lõpuks õppida purjetama Noblessneri purjetamiskoolis. Nii tekkisid võimalused osaleda mereteemalistel üritustel, nagu Tallinna Merepäevad, ja koolitustel, et mõista merendust üldiselt.

Järgnes ülikoolimine välismaale ja soov jätkata merearheoloogia kursil,

Tallinnast Kiikri 6 leitud laevavrakk, mille teostati päästekaevamisi koostöös Eesti Meremuuseumiga.

Optimisti klassi purjetamisvõistlus juulis 2020 Tilgus.

Isabella õpinguid välismaal toetas Saue vald läbi välisõppestipendiumi. sauevald.ee/opilasvahetuse-stipendium-ja-uliopilaste-valisoppe-stipendium

mida on toetanud Saue vald välisõppestipendiumiga ja Eesti Meremuuseum praktiliste oskuste kogumisega.

Õpingutega tekkis arusaamine kodumaa merendusajaloost ja maailma merenduslikust identiteedist.

Eestlased nimetavad end mereäärseks rahvaks, mõnel juhul lausa mererahvaks, sest meie elatus ja elutegevus on olnud - on isegi siiani - seotud Läänemerega. Vello Mässi arvates on merenduslik kontakt olnud oluline kaitse ja toidu pakkumisel ning mõjutanud kultuuri

arengut, kaubandust ja kommunikatsiooni: lodjad Peipsi ümbruses, Hansa koged avamerel, Saaremaalt pärit „piraadid”, keda on mainitud viikingite saagades, nagu „Njalli saaga” ja „Ynglingte saaga”.

Erinevate kaubanduskeskuste (ei, mitte Viru keskused ega Solarised, vaid pigem sarnasemad Tallinna vanalinna Raekoja platsile) ja sadamate rajamisega edenes Eesti aladel olevate inimeste jõukus.

Täna on säilinud suuremad sadamad ja mõned

alused on nähtaval mudelite ja originaalidena erinevates muuseumides ja raamatutes, aga enamasti seostuvad meie merendusjärgiga iga-aastased merepäevad ja muinastulede öö.

Meie merenduslik osa kultuurist väärib hoidmist ja seda uurivad merearheoloogid.

Merearheoloogi tulevik: merekaart ette ja uurima?

Eesti merealadel on uurimist vääri vaid laeva- ja muid vrakke, nagu lennukid, täis ning iga vrakk vääriks tähelepanu ja uurimist.

Neid, kes suudaksid ja tahaksid vrakke uurida, on Eestis siiski vähe ja koostööd takistab konkurents. Ei ole Eestis puudust Tammisaare Andretest ja Pearu-dest.

Sellegipoolest peavad merearheoloogil olema selged eetilised piirid, kui uuritakse vrakke, ning meetodid, kuidas ja mida uurida.

Oskuslikkus tuleb kogemuste ja õppega, aga merearheoloogide töö ja meetodid pole alati seotud ega sõltuvad sukeldumise ja merel olemisega. Kaasnevad erinevaid maiseid uurimised sadamates ja laevaehituspai-

kades. Maismaal saab uurida sisemaal olevaid kunagisi mereäärseid kohti, nagu Pulli asula Pärnu maakonnas, ja võimalikke merenduslikke seoseid Eestiga.

Inglise vanasõna ütleb, et kõik, mis särab, pole veel kuld, ja kehtib üldiselt, aga arheoloogile särab ka kõik muugi peale kulla ning kuld ja raha ei ole arheoloogile uurimistööde kese.

Arheoloogiliste leidude tuhmus ei muuda tõsiasja, et leidudel, muististel ja leiukohtadel on ajaloolised väärtused, mis suurenevad aja möödudes. Nende säilitamine õiges kontekstis aitab suurendada mineviku väärtust tulevikus.

Mu sugulane, keda alguses mainitud sai, pidi lõpuks leppima pildiga minust kui arheoloogist, kellel ei ole kaarti ees ja kes käib ringi otsimas midagi minevikust, millest tal pole aimugi.

Suur punane X, see „aare” on iga arheoloogi jaoks unistus - leida otsitav ja eeldatav koht, kus saaks uurida minevikku.

Iga X ei ole alati õnnestumine ja ei taga parimaid tulemusi, aga tekitab uusi võimalusi mineviku mõistmiseks.

Fotod: Aron Urb, erakogu

Ikkagi on levimas libakõned panga nimel, ohvriks sattuvad tihti vanemad inimesed

Saue valla piirkonnapolitseinikud hoiatavad: „Head inimesed, olge ettevaatlikud ja ärge andke oma panga koode telefoni teel mitte kellelegi.“

Meie valla piirkonnapolitseinik Taavo Soodla ütleb, et neile laekub jätkuvalt teateid libakõnedest panga nimel, kus üritatakse kätte saada inimeste internetipanga andmeid. „Olge tähelepanelikud ning ärge edastage oma internetipanga andmeid mitte mingil moel. Pank ei küsi kunagi andmeid telefoni teel,“ rõhutas Taavo.

Et petturite ohvriks sattuvad tihti vanemad inimesed, palub Taavo noorematel eakamatele lähedastele või naabritele petukõnedest rääkida, sest nad ei pruugi infot tänasest kirevast, suures osas interneti kolinud uudisvoost tabada.

„Juhul, kui te aga säärase kõne saate, siis teatage sellest kindlasti politseile numbril 112,“ annab see Taavo sõnul politseile infot kurikaelte tegevusest, et petturitele jälile saada.

Levimas on petukõned, kus helistatakse näiliselt panga numbrilt, teavitatakse näiteks pangakaardi kuritarvitamisest, küsitakse kliendi pangakaardi numbrit ja CVC-koodi (kolmekohaline kood kaardi tagaküljel).

Pank ei küsi kunagi klientidelt selliseid andmeid.

Tänased kurjategijad võltsivad numbrinäitu. Inimene näeb, et talle helistatakse panga infotelefoni numbrilt või väga sarnaselt numbrilt. Kasutatakse ka suunamist, ootemuusikat, loetakse ette kliendi isikukoodi või teisi isikuandmeid, kasutatakse teisi viise, et veenda inimest, et tegu on tõepoolest pangatöötajaga.

Kui saate sellise kõne, ei tohi helistajale anda oma kaardi andmeid. Kui aga olete seda siiski ekslikult teinud, teavitage kindlasti panka ja sulgege kaart.

Ühelgi võõral inimesel ei ole vaja teada teise inimese Mobiil-ID, ID-kaardi ega mõne teise dokumendi-pangakaardi parooli. Nagu ka kodu või töökoha valvesignalisatsiooni uksekoodi või veebilehtede kasutajanime ja salasõna. Neid ei tohi jagada.

SIRJE PIIRSOO
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Päästjad harjutavad läbi jää vajunud inimese päästmist.

Õhukesele jääle minek on eluohtlik

Päästeamet kehtestas 15. detsembrist üle kogu Eesti siseveekogude jääle mineku keelu, mille eesmärk on säästa inimesid ja ennetada veeõnnetusi.

PÄÄSTEAMET

Selle sügise esimesed miinuskraadid tekitasid siseveekogudele jää ja meelitasid ligi rohkesti uudishimulikke, kuid õhuke jää ei kanna ja jääle minek on eluohtlik. Seda aga inimesed ei kipu teadvustama.

Ohtlikesse olukordadesse sattuvad lapsed ja täiskasvanud. Esimesi meelitab jääle uudishimu ja elevus, teisi ahvatlus kalastada.

Jääluse vee temperatuur on kõigest paar kraadi üle nulli. Nii külmas vees peab täiskasvanud inimene vastu maksimaalselt kümme minutit, laps kaotab sellise temperatuuriga vees teadvuse veelgi varem.

Meeles tuleb pidada, et ohutus algab igähest endast ja selle alus on ettevaatlik käitumine. Sestap püsige kaldal, tehke selgitustööd lastele ja ärge laske jääle ka lemmikloomi. Inimeste suhtes, kes lähevad jääle keelust hoolimata, saab algatada väärteomeetlust.

Veekogu kattev jää ei ründa inimest. Jäädõnnetuses on süüdi valesti käitunud inimene, kes pole osanud ohtu hinnata ja on olnud liiga enesekindel.

Inimest kannab „terve“ jää. Selles puuduvad lõhed või praod, väljanägemine on ühtlane ja sile. Pikipragu vähendab jää tugevust ligi

25%, ristipragu ligi 40%.

Jää paksus peab olema vähemalt 10 cm. Kevadel ja sügisel ei pruugi isegi sellisele jääle minek olla turvaline.

Ole eriti tähelepanelik

- kõrkjate kasvukohtades
 - madalikul
 - allikate juures (lumekattega jää on allikakohad näha tumedamate laikudena)
 - kanalisatsiooni, jõe, oja või kraavi suudmekohas
 - koolmekohtades
 - jõe kitsenemis- või pöördekohas
 - laevateedel
- NB! Vooluveekogul, näiteks jõel, on jää alati nõrgem kui järvel või tiigil.

Kuidas liikuda talvisel veekogul?

- Ära kanna kummikuid. Vette kukkudes ei saa neid jalast ja siis on raske jääaugust välja ronida.
- Võta kaasa jäänaasklid. Pane need kaela või muja-ke kergesti kättesaadavasse kohta.
- Päästevesti asendab ka seljakott veekindlasse kilekotti pakitud vahetusriietega. Kott hoiab sind pinnal ja õnnetuse juhtudes saad rõivad vahetada.
- Jää tugevust saab mõõta koputades. Võta selleks kaasa tugev, umbes kahe meetri pikkune otsast terav tokk. Läbi jää vajudes saab selle ulatada abivajajale või päästjale. Üksi liikudes

saab selle toel jääaugust välja ronida.

- Mida torkamalt jääle liigud, seda hiljem avastad, et jää sind enam ei kanna.

Vajusid läbi jää?

- Aja käed laiali ja kalluta end taha. Nii pidurdad hoo ja peatad vajumise.
- Mida rutem välja saad, seda vähem kulub jõudu ja seda kuivemaks jäävad riided.

Kuidas veest välja saad?

- Kutsu abi - hüüa või vilista.
- Pööra näoga tulnud suunda.
- Toeta harali sõrmedega peopesad koos randmetega õlgade laiuselt jääle nii, et ka küünarnukid toetuks jääle.
- Tõsta jalad võimalikult veepinnale. Kõige kergemini vajub vee alla püstiasendis, seega ole pikali.
- Kui sul on jäänaasklid, suru nende teravikud jääse ja toeta keha raskus jääle suunaga taha, mitte suunaga otse alla. Lükka end tugevate jalalöökidega edasi. Toetu kätega jääle ja tõmba end jää peale.
- Jää murdub surudes. Hoiu surve nii väike, kui saad. Püüa end jääle libistades haarata keha alla võimalikult suur jääpind.
- Katsu hoida õlad ja pea kuivad.
- Jääle saades ära tõuse. Rooma või rulli end tulnud teed tagasi, sest seal on jää kandevoime juba teada.
- Kui sul on vahetusriided, vaheta need tuulevarjus.
- Mine ruttu kusagile sooja.

Kui kehatemperatuur on langenud alla normi

- Hinga sooja õhku. Joo

sooja, kuid mitte soojemat kui 40-kraadist vett.

- Külmunud inimest ei tohi asjatult tõsta ega liigutada. See teeb valu. Jäsemete suurtes veresoontes liikuma hakanud veri võib põhjustada külmašoki.
- Alajahtunud inimene tuleb isoleerida maapinnast ja väliskeskonnast. Kõige parem oleks pakkida ta tekikidesse ja termolinadesse.
- Keha üles soojendamiseks kasutatakse teisi inimesi. Külmunud inimene pannakse paljalt ühe või kahe palja inimese vahele tekkide alla.

Läbi jää vajunud inimest päästes

- Pea meeles, et enda ohutus on kõige tähtsam.
- Hinda olukorda - mis on juhtunud, mis on õnnetuse põhjus.
- Kutsu abi - hüüa appi ja helista 112.
- Lähene läbi jää vajunud inimesele mööda tema jälgi, viimased 10 meetrit rooma või kasuta oma toetuspinna suurendamiseks abivahendeid (suusad, kelk, kepp jne).
- Jäta enda ja jääaugu serva vahele umbes enda pikkune vahemaa, kuhu saad tõmmata abivajaja.
- Ulata abivajajale käepikendus (jope, nööri, kepp, suusk jms).
- Ära anna mingil juhul uppajale kätt. Šokis inimene võib abistaja suure jõuga vee alla tõmmata.
- Kui oled kannatanu jääle aidanud, jäta tema ja enda vahele kuni tugevale jääle või pinnasele jõudmiseni inimese pikkune vahemaa. Kahe kõrvuti liikuva inimese raskuse all võib jää uuesti murduda.

SAUE VALLAVALITSUSE KONTAKTID

Üldise info saamiseks ja edastamiseks helistage Saue Vallavalitsuse üldtelefonil 679 0180, e.post info@sauevald.ee.

Piirkondlikus küsimuses helistage:

- Laagri halduskeskuse üldtelefonil 654 1130;
- Haiba halduskeskuse üldtelefonil 679 3014;
- Riisipere halduskeskuse üldtelefonil 608 7231.

Nimi	Amet	Telefon	E-post
VALLAVALITSUS			
Andres Laisk	vallavanem	504 7527	andres.laisk@sauevald.ee
Kalle Pungas	abivallavanem	506 6974	kalle.pungas@sauevald.ee
Riho Johanson	abivallavanem	508 2974	riho.johanson@sauevald.ee
Andres Kaarmann	abivallavanem	511 2059	andres.kaarmann@sauevald.ee
Peedo Kessel	vallavalitsuse liige	5770 3128	peedo.kessel@sauevald.ee
Eva Puusta	vallavalitsuse liige	5380 4563	eva.puusta@sauevald.ee
Toomas Artma	vallavalitsuse liige	5301 0810	toomas.artma@sauevald.ee
Rein Riga	vallavalitsuse liige	5667 7790	rein.riga@sauevald.ee
VALLAKANTSELEI			
Kirsti Saar (valla õigusaktide õiguspädevuse kontroll)	vallasekretär	5348 2375	kirsti.saar@sauevald.ee
Kairit Köpper	abivallasekretär	5361 0797	kairit.kopper@sauevald.ee
Marlys Pajula	volikogu assistent	521 7596	marlys.pajula@sauevald.ee
Anneli Ritsing	rahvastikuregistripidaja	529 2820	anneli.ritsing@sauevald.ee
Mare Rabi	dokumendi- ja teabehaldur, andmekaitse spetsialist	553 3231	mare.rabi@sauevald.ee
Elis Haav	jurist	5332 6217	elis.haav@sauevald.ee
Marju Põllu	jurist	5303 2811	marju.pollu@sauevald.ee
Anni Lehtmaa	jurist	5886 7374	anni.lehtmaa@sauevald.ee
Sandra Marran	jurist	5345 2446	sandra.marran@sauevald.ee
Sju Nuuter	personalijuht	5919 7874	sju.nuuter@sauevald.ee
Kelli Kõluvere	personalispetsialist	521 0109	kelli.koluvere@sauevald.ee
ARENDUSOSAKOND			
Indrek Eensaar	arendusosakonna juhataja	511 4930	indrek.eensaar@sauevald.ee
Kati Oolo	arendusprojektide juht	5804 8615	kati.oolo@sauevald.ee
Kätlin Lisete Kärolin Nõgols	e-teenuste arendusjuht	5197 4757	katlin@sauevald.ee
Tristan Lossman	IT-toe spetsialist	654 1160	tugi@sauevald.ee
Igor Dinovski	IT-toe spetsialist	654 1160	tugi@sauevald.ee
Daniel Liik	süsteemid administraator	654 1160	tugi@sauevald.ee
Merle Kerm	GIS-spetsialist	5330 8753	merle.kerm@sauevald.ee
Kadri Tillemann	projekti juht	501 5440	kadri.tillemann@sauevald.ee
EHITUSOSAKOND			
Kalle Normann	ehituse peaspetsialist (Laagri)	5302 2293	kalle.normann@sauevald.ee
Heiki Laas	ehitusspetsialist (Haiba)	5551 2466	heiki.laas@sauevald.ee
Andres Joala	ehitusspetsialist (Saue linn)	501 0802	andres.joala@sauevald.ee
Urmas Elmik	vallaarhitekt	516 6441	urmas.elmik@sauevald.ee
Birgit Panksepp	keskkonnaspetsialist (teeninduspiirkond ühinemiseelne Saue vald)	5344 6686	birgit.panksepp@sauevald.ee
Marika Ilves	keskkonnaspetsialist (teeninduspiirkond Riisipere ja Haiba halduskeskus ning Saue linn)	5357 3361	marika.ilves@sauevald.ee
Hedy Kuusalu	maareformi spetsialist	5870 8984	hedy.kuusalu@sauevald.ee
Külli Tedrema	maakorralduse peaspetsialist	5300 6491	kulli.tedrema@sauevald.ee
Aime Renser	maakorraldusspetsialist	5341 4028	aime.renser@sauevald.ee
Raivo Tammert	maakorraldusspetsialist (Riisipere)	608 7153	raivo.tammert@sauevald.ee
Maili Metsaots	planeeringute peaspetsialist (Laagri)	5301 9887	maili.metsaots@sauevald.ee
Kaili Tuulik	planeeringute koordinaator	5453 6167	kaili.tuulik@sauevald.ee
Arvo Brandmeister	võrkude spetsialist (Laagri),	509 0662	arvo.brandmeister@sauevald.ee
Caroli Kruus	registrite peaspetsialist	5886 4963	caroli.kruus@sauevald.ee
Kaie Tobreluts	registrite spetsialist (Saue linn)	5381 7058	kaie.tobreluts@sauevald.ee
KOMMUNIKATSIOONIOSAKOND			
Sirje Piirsoo	avalike suhete juht	510 6932	sirje.piirsoo@sauevald.ee
Anne-Ly Sumre	kommunikatsioonijuht	525 4146	annely.sumre@sauevald.ee
Märt Lillesiim	kommunikatsiooni tehniline spetsialist		mart.lillesiim@sauevald.ee

Nimi	Amet	Telefon	E-post
HARIDUSOSAKOND			
Birgit Tammjõe-Tulp	haridusosakonna juhataja	5860 7677	birgit.tammjoe-tulp@sauevald.ee
Margit Ots	Haridusspetsialist (koolid, ja huviharidus)	511 2820	margit.ots@sauevald.ee
Lily Roop	haridusspetsialist (koolitransport ja -toit, lasteaiad, Saue valla haridusteenuste haldamise süsteem)	5302 1854	lily.roop@sauevald.ee
Helen Veensalu	erivajadustega laste spetsialist	5340 4313	helen.veensalu@sauevald.ee
Anne Vainu	haridus- ja tervisedendusspetsialist (tervisedendus, eralasteaiad ja -hoiud, koduse lapse toetus)	529 1462	anne.vainu@sauevald.ee
Rein Uusküla	logopeed	5884 0538	rein.uuskula@sauevald.ee
Mart Nurk	psühholoog	5342 2370	mart.nurk@sauevald.ee
Ivita Aadli	psühholoog	5375 3146	ivita.aadli@sauevald.ee
Kaidi Väärt	sotsiaalpedagoog	5866 9397	kaidi.vaat@sauevald.ee
Kaisa Tamm	sotsiaalpedagoog	5346 1821	kaisa.tamm@sauevald.ee
Kadri Kõrge-Rosalka	eripedagoog	5368 2214	kadri.korge-rosalka@sauevald.ee
KULTUURIOSAKOND			
Kaija Velmet	kultuuritööjuht	5563 4407	kaija.velmet@sauevald.ee
Kristiina Hunt	kultuuritööspetsialist	521 9703	kristiina.hunt@sauevald.ee
MAJANDUSOSAKOND			
Silver Libe	majandusosakonna juhataja	5687 6208	silver.libe@sauevald.ee
Indrek Brandmeister	teedespetsialist	534 07008	indrek.brandmeister@sauevald.ee
Indrek Pikk	teedespetsialis	5680 4890	indrek.pikk@sauevald.ee
Marju Norvik	heakorra spetsialist	515 6878	marju.norvik@sauevald.ee
Miia Kraun	avaliku ruumi spetsialist	5309 9202	miia.kraun@sauevald.ee
Siisike Lehtsi	kinnisvara projektijuht	529 8141	siisike.lehtsi@sauevald.ee
RAHANDUSOSAKOND			
Mart Martinson	finantsjuht	506 2709	mart.martinson@sauevald.ee
Reet Sandvik	pearaamatupidaja	553 0926	reet.sandvik@sauevald.ee
Catlyn Toomast	vanemraamatupidaja	522 1430	catlyn.toomast@sauevald.ee
Marina Maandi	raamatupidaja	654 1138	marina.maandi@sauevald.ee
Elena Epner	raamatupidaja	5349 7290	elena.epner@sauevald.ee
Helle Abroi	raamatupidaja	654 1137	helle.abroi@sauevald.ee
Liivika Heinpalu	raamatupidaja	5561 5366	liivika.heinpalu@sauevald.ee
Kersti Kraag	raamatupidaja	515 0017	kersti.kraag@sauevald.ee
Tuuli Urgard	finantsanalüütik	5886 3461	tuuli.urgard@sauevald.ee
SAUE VALLAVALITSUS			
Aile Kaarlep	vastuvõtusekretär	679 0180	info@sauevald.ee
LAAGRI HALDUSKESKUS			
Marika Makstin	vastuvõtusekretär	654 1130	info@sauevald.ee
RIISIPERE HALDUSKESKUS			
Peedo Kessel	halduskeskuse juhataja	5770 3128	peedo.kessel@sauevald.ee
Heli Puusepp	vastuvõtusekretär	608 7231	info@sauevald.ee
HAIBA HALDUSKESKUS			
Eva Puusta	halduskeskuse juhataja	5380 4563	eva.puusta@sauevald.ee
Maret Mängli	vastuvõtusekretär	679 3014	info@sauevald.ee

Et me hoolime teie tervisest, on koroonaviiruse vastastest meetmetest tulenevalt Saue vallamaja ning halduskeskused Laagris, Riisiperes ja Haibas külastajatele avatud eelregistreerimisega. Elanike teenindamine ja nõustamine toimub seega peamiselt telefoni teel, e-kirjaga või läbi elektroonsete suhtluskanalite (Teams, Zoom, Skype jms). Taotlusi saab esitada elektroonselt, digiallkirjastatult e-posti aadressil info@sauevald.ee ja jätta allkirjastatult paberkanalil vallavalitsuse või halduskeskuse postkasti. Kui teil ei ole võimalik kasutada taotluse blanketti, võib taotluse esitada vabas vormis ja panna sellele kirja kindlasti kontakttelefoni numbri, et vajadusel andmeid täpsustada. Taotlused leiate aadressilt sauevald.ee/taotlused.

SAUE VALLAVALITSUSE KONTAKTID

Nimi	Amet	Telefon	E-post
SOTSIAALOSAKOND			
Marelle Erlenheim	sotsiaalosakonna juhataja (vallamaja)	5192 3338	marelle.erlenheim@sauevald.ee
Maret Maripu	sotsiaaltöõspetsialist (Saue linn, Pärnasalu põik 3). Tööpiirkond: Saue linn, Aila, Jõgisoo, Valingu, Vanamõisa, Koppelmaa, Maidla, Pällu, Pärnurme, Tagametsa, Tuula ja Ääsmäe küla	5855 6836	maret.maripu@sauevald.ee
Laine Elmik	sotsiaaltöõspetsialist (Laagri, Tervise 2). Tööpiirkond: Laagri alevik, Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla	513 7154	laine.elmik@sauevald.ee
Merike Lepik	sotsiaaltöõspetsialist (Haiba halduskeskus). Tööpiirkond: Haiba, Kernu, Kirikla, Kohatu, Kustja, Metsanurga, Mõnuste, Allika, Hingu, Kaasiku, Kibuna, Laitse, Pohla, Ruila, Vansi, Kabila ja Muusika küla	5551 2460	merike.lepik@sauevald.ee
Sille Simson	sotsiaaltöõspetsialist (Riisipere halduskeskus). Tööpiirkond: Riisipere ja Turba alevik ning Munalaskme, Aude, Jaanika, Madila, Mustu, Nurme, Odulemma, Vilumäe, Ürjaste, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Siimika, Tabara ja Viruküla küla	557 1614	sille.simson@sauevald.ee
Liis Tooming	lastekaitse spetsialist (Laagri, Tervise 2). Tööpiirkond: Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla	5194 8869	liis.tooming@sauevald.ee
Liis Tooming	lastekaitse spetsialist (Laagri, Tervise 2). Tööpiirkond: Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla	5194 8869	liis.tooming@sauevald.ee
Estelle Laane	lastekaitse spetsialist (Tervise 2, Laagri). Tööpiirkond: Laagri alevik	5866 0485	estelle.laane@sauevald.ee
Pille Toomsalu	lastekaitse spetsialist (Saue linn, Pärnasalu põik 3). Tööpiirkond: Saue linn ja Vanamõisa küla	5912 5591	pille.toomsalu@sauevald.ee
Triin Taal	lastekaitse spetsialist (Riisipere halduskeskus). Tööpiirkond: Riisipere ja Turba alevik, Munalaskme, Aude, Jaanika, Madila, Mustu, Nurme, Odulemma, Vilumäe, Ürjaste, Aila, Jõgisoo, Valingu, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Siimika, Tabara, Viruküla ja Tuula küla	5551 4224	triin.taal@sauevald.ee
Sirli Sõstar-Perna	eakate ja puuetega täisealiste spetsialist	5346 2560	sirli.sostar@sauevald.ee

KULTUURIKALENDER DETSEMBER-JAANUAR

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT JA AEG	KONTAKTID
jaan-veeb	Droonifotode näitus " Saue vald aastal 2020"	Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
30.12. ja 06., 13.01	EELK Saue Pauluse koguduse piiblitund	kell 14 veebi vahendusel	tel 5694 3660
03.01.	Laagri Kristliku Koguduse uus-aasta jumalateenistus	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee
03., 10. ja 17.12	EELK Saue Pauluse koguduse jumalateenistus	kell 13 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660
09.01.	Õhtumatk ja kuuskede põletamine Riisiperes	Matka alguspunkt Nissi tee 33. Kell 19.30 kuuskede põletamine Nissi tee 55 platsil	tel 5669 9350, triinlu@hotmail.com
10.01.	Laagri Kristliku Koguduse misjonipühapäev	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee
10.01.	Kuuskede põletamine Laagris	kell 16 Jõekääru platsil	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
10.01.	Kuuskede põletamine Sauel	kell 17 Saue jaanituleplatsil	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus tel 5363 8621, marleen.vitsut@sauekultuur.ee
17.01.	Laagri Kristliku Koguduse jumalateenistus. Jael Puusaag	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee

OOTAME UUEL AASTAL OSALEMA KURSUSTEL JA TÖÖTUBADES

Saue kultuuri- ja huvikeskus korraldab 2021. aastal jaanuarist maini huvilistele töötubasid ja kursusi. On võimalus end täiendada väga erinevatel aladel. Ootame kursustest rohket osavõttu, sest juhendajad on oma ala meistrid. NB! Koroonaviiruse levikust tingitud piirangud võivad kava muuta.

Töötoad laupäeviti kell 11-13 Saue päevakeskuses

21.02 - Näonaha hooldus ja jumestus iseendale

13.03 - Poolvääriskividest ehete valmistamise töötuba

27.03 - Lihavõttekaunistuste töötuba aprill - Mööbli restuareerimine

Täpsem info ja registreerimine saue@sauekultuur.ee.

Loodame, et pakutu huvitab sauelasi ning soovime praegustele ja uutele kursustest osavõtjatele head ja huvitavat uut aastat!

Kursused Saue Gümnaasiumis

Kalligraafiakursus - jaanuar-mai

Keeltekursused - inglise, saksa, itaalia ja vene keel - jaanuar-mai

Savituba peredele laupäeviti - jaanuar-mai

Maalikursus täiskasvanutele - märts-aprill

Ukulele õpilastele - jaanuar-mai

10. jaanuar 2021 kell 17.00
Jõulukuuskede pidulik ärasaatmine
Saue Jaanituleplatsil

Pakume piparkooke ja glögi
Siim Koppel ja UV-trummi-show

Korraldaja: Saue kultuuri- ja huvikeskus • Saue noortekeskus

KALAMAJAKAS RATASTEL
HAAPSALU
SUUNAL IGAL REEDEL

LIHULA HAAPSALU	E-POE TELLMUSED 09:00 - 11:00
TURUPLATSIL, JURIID 7	E-POE TELLMUSED
UUEMÕISA TÄEBLA	11:40 - 12:20
RISTI TURUPLATSIL	E-POE TELLMUSED
TURBA RIISIPERE	E-POE TELLMUSED
KEILA GROSSI POE EES	13:00 - 13:40
SAUE RONGUAAJA PARKLAS, LADVA 1A	14:00 - 14:45
SAKU KONSUMI KÕRVAL TURUPLATSIL	15:00 - 16:00
MÄRJAMAA	E-POE TELLMUSED
LIBATSE	E-POE TELLMUSED
PÄRNU-JAAGUPI ARE	E-POE TELLMUSED

MUUD HÄÄD KRAAMI SAAD ETTE TELLIDA.
WWW.KALAMAJAKAS.EE
+372 56 979 340

Kalamajakas

Gerli Päär & The Moors
ning ütlalusesinglad

29. detsembril kell 19.00
Haiba Rahvamojas

Pilet eelmõõn 13 eurot • Kassa Pää 503 2463 Haiba • Eriks Marja 5558 9731 Nõu

Korraldab Saue kultuuri- ja huvikeskus
KUTSUTAB JA SUUPA KOGUDUS / LAAGRI RADELA RING

16. jaanuaril kell 15.00
Saue noortekeskuses
Piiblitund Piletimaailmas ja kohapeal

HÜVASTI, NSVL
Nostalgiline komöödia nohukaga lõpet

Õtte Kaljuste Tõnu Oja Niklas Kouzmitchev
Nika Savolainen Pääri Oja

KINODES ALATES 27. NOVEMBERIST

LAAGRI KRISTLIK KOGUDUS

Pühapäeviti kell 12.00
JUMALATEENISTUSED
PÜHAPÄEVAKOOL LASTELE
LAAGRI KULTUURIKESKUS, VESKITAMMI 8

03. JAANUAR
UUS-AASTA JUMALATEENISTUS

10. JAANUAR
MISJONIPÜHAPÄEV

17. JAANUAR
JUMALATEENISTUS
KÜLAS JAEL PUUSAAG

OLED OODATUD!
Lisainfo: www.laagrikogudus.ee

SAUE KRISTLIK VARAKOGUDUS

JUMALATEENISTUSED JAANUARIS SAUE KIRIKUS

NB! Seoses COVID 19-ga võivad toimuda kavas muudatused

3. jaanuar kell 13
Teenistust juhatab ja jutlustab Erki Kuld. Muusikaga teenivad Piret Kuld ja Liis Kurm.

10. jaanuar kell 13
Teenistust juhatab ja jutlustab Vahur Utno. Piibli teksti loeb Evi Tatarlõ.

17. jaanuar kell 13
Teenistust juhatab ja jutlustab Andrus Vaiklo. Piibli teksti loeb Marika Malein Vaiklo.

24. jaanuar kell 13
Teenistust juhatab Erki Kuld. Jutlustab Mati Simm.

31. jaanuar kell 13
Teenistust juhatab ja jutlustab Vahur Utno. Piibli teksti loeb Ene Mänd.

Palve- ja osadustund igal kolmapäeval kell 18.

Tähelepanu! Kõigil kirikus toimuvatel üritustel palume kasutada maske, hoida 2-meetrist distantssi, sisenedes desinfitseerida käed. Omades haigustunnuseid, palume kirikuüritustel mitte osaleda.

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduviisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldustööd. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Väljaõppinud puudelangengetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid ja teeme puude hooldustööd. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 51 33 458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Majade, kõrvalhoonete ehitamine täislahendustega. 53 529 476 mehitus@gmail.com

Fekaalivedu ja kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430.

Teostame kaevetöid miniekskavaatoriga. Tel: 56393588. www.väikeekskavaator.ee

Korstnapühkimisteenus. Tel. 53330556. Korstna-hooldus.ee

Korstnapühkija ja pottsepa teenused; ohtlike puude/okste langetamine; viljapuude lõikamine; trimmerdamine; heki lõikus ja pügamine. Tel. +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Hoonete renoveerimine, juurdeehitused, põõnigute välja ehitamine, muinsuskaitse tööd, fassaadide, katuste, vundamentide soojustamine ja renoveerimine. T. 53072076, info@viimistlusehitus.ee

Fassaaditööd. Katusekattetööd. vundamentitööd ja üldehitustööd. T. 53072076, info@viimistlusehitus.ee

Anda rendile bensiinimootoriga halumasin. Masin asub Harjumaal Kose vallas. Tel: 55948418

Töökeskonnaspetsialist (FIE) nõustab töötajaid ja tööandjaid töötervishoiu ja tööohutuse alalt ja osutab töökeskonnaalast täisteenust. T.5101084, ain.ohutustehnika@gmail.com.

Korterite ja eramute remont, renorveerimine ja ehitus. Kontakt: 56623584, evehitus@gmail.com

Matemaatika järeleaitamise tunnid neile, kellel raskused matemaatikas. Helistage telefonil 56953773.

Korterite ja majade renoveerimine, üldehitus. Pisedad remonditööd. 56965277

Võtan maha viljapuid ja -põõsaid koduaedades, kaevan välja kändud ja juured, metall- ja betoonpostid. Telefon 5656 0355, Aleksei.

MÜÜK/OST

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnika). Tel 55678016

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avarilisi, rikevaba, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisvauto@gmail.com või 56188671 Järgi tulen püksiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisvauto.ee

Kuiv okaspuu al 55 €/rm, kask al 62 €/rm, haab al 50 €/rm, metsakuiv al 45 €/rm; toores kask al 52 €/rm, okaspuu al 44 €/rm. Pikkus 30, 40, 50 cm. Tel 516 4278

Pakume Eestis toodetud kvaliteetset puitbriketti ja pelletit. Müüme ka väikseid koguseid. Info 55597572

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine püksiriga. Telefon 53451955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Auto Ost. Ostan kasutusena jäänud seisva sõiduki (sõiduauto, maastur, kaubik). Ei pea olema sõidukorras. Võib olla arvelt maas. Kiire tehing ja vormistamine. Tel 53654085, skampus@online.ee

Keila Lemmikloomapood müüb kvaliteetset kodulindude täissööta (tibudele, noorkanadele, munevatele kanadele, broileritele, kalkunitele). Poes saadaval kõik linnupidamiseks vajalik inventar: sööturid, jooturid, inkubaatorid jms. Täiendav info: 628 8888. Asume: Haapsalu mnt 21, Keila. Avatud: E-R 10:00-18:00, L 10:00-14:00

Erinevas vanuses kanade müük Saue. Info 50 74710. Samas võimalik tellida vuti- ja kanamune. Sauele toimetan kohale teisipäeviti, teistel päevadel saab kätte Keilas.

Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu, kuiv lepp. Hinnad soodsad. Küsi hinda? Tel. 5099598, pakhalupuu@gmail.com, www.pakhalupuu.ee

Müüme purustatud betooni, killustikku, liiva, freesasfalti. Pakume koppladuri ja roomikekskavaatori teenuseid. Lisaks truupide, trasside, kanalisatsiooni ehitust, maakütte ja septikute paigaldust jne. Vaata lisa www.kalsep.ee. Tel 5265342.

KINNISVARA

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostan kinnistut eramaja või paarismaja ehituseks, pakkuda võib nii Saue kui Saku vallas. Portaali kuulutustega kursis. 56212231

Ostame talumaja koos metsa või põllumaaga. Hooned võivad vajada põhjalikku remonti. Telefon 5666 9006

TÖÖ

PROTTEN F.S.C. OÜ võtab tööle oktoobris avatud uude tehasesse ÖMBLEJAJID ja OVERLOK (äärestus masin) tegijaid. Naiste kergrõivad. Töökoht asub KEILAS. CV saata: protten@protten.ee

AS Valingu mõis pakub tööd farmitöötajale. Kort-erivõimalus. Info 5069158

Palju-palju õnne!
ARVI TOOMIK 84
6. jaanuar
DIINA TOOMIK 87
9. jaanuar

Soovivad lapsed, 6 lapselast ja 14 lapselapselast.

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

Oleme tegutsenud üle 21 aasta ning meie omandis on üle 14 000ha maad

ANTS ERIK / 50 91 575

METSATERVENDUSE

AS Arco Color otsib Sauele oma töökasse kollektiivi:

• **TÖÖDE ETTEVALMISTAJAID**

• **PULBERVÄRVIJAJAID**

Töö kahes vahetuses.

Huvi korral võta ühendust:

karl@arcocolor.ee
+3725067058

www.arcocolor.ee

Laagri Tennisekeskus otsib oma kollektiivi sätasilmset klienditeenindajat.

KLIENDITEENINDAJA

TÖÖÜLESANDED

- Klientide teenindamine (toodete ja teenuste tundmine), suhtlemine telefoni ja e-posti teel;
- Teenuste ja kaupade müük;
- Info jagamine tennisekeskuse klientidele.

NÕUDMISED

- Hea suhtlemisoskus, soov inimesi teenindada;
- Hea eesti keele oskus kõnes ja kirjas;
- Täpsus, kiirus, kohusetundlikkus ja iseseisvus.

PAKUME

- Tööd graafiku alusel;
- Enesetäiendamise võimalusi tervislike eluviiside, treeningute osas;
- Tööd toredas ja sportlikus kollektiivis.

MUU INFO

- Tööaeg: osaline, sobib teiseks (lisa)tööks;
- Asukoht: Tervise 4, Laagri;
- Tööle asumine: nii pea kui võimalik

Kui tunned, et oled töökoha jaoks loodud, siis palume saata enda CV e-mailile rain.roigas@laagritennis.ee

Saue Vallavarahaldus võtab Saue kooli tööle tubli ning sõbraliku

PUHASTUS-TEENINDAJA

Täiendav info telefonil
56 914 942 Diana või
info@sauevarahaldus.ee

Kuidas küll süttivad - kustuvad tähed õhus ja nimesdes, otsekui ohe sa lendu lähed liuglevas pimedas...

Südamlik kaastunne Kirstile kalli poja

LAURI KADAKA
kaotuse puhul

Vanamõisa Karavanipark

Avaldame südamlikku kaastunnet õpetaja Kirsti Kadakale poja

LAURI KADAKA
surma puhul.

Saue Gümnaasiumi 2017. aastal lõpetanud XII B klass.

KINNISVARA

KORRASHOID

Kvaliteetsed, paindlikud ja mõistliku hinnaga kinnisvara korrashoiu teenused

Kinnisvara haldus- ja hooldusteenus
Siseruumide hoolduspuhastus
Valisterritooriumite heakorrateenus
Eri- ja suurpuhastus
Kodukoristus

Mob. +372 5274089
kristen@kvkorrashoid.ee
www.kvkorrashoid.ee

AKNAKATE
www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja
Saue vallas

Joanna Esula

+372 566 33 807
joanna@aknakate.ee

Tekstiilkardinad
Rulood
Voldikkardinad
Terrassimarkisid

Saue vald

KUI JÕULUKUUSE TÖÖ SAAB TEHTUD.

too ta Laagri Jõekäär parki ja süütame pühapäeval, 10. jaanuaril kell 16 ühe sooja ja suure lõkke!

Jõulukuuski saab Laagri Jõekäär parki lõkkeasemele tuua alates 1. jaanuarist.

ILUSAT JÕULUAEGA!

Vanaproua Vilma Männis tänab südamest suure tänuga Eero Kaljustet, kes päästis ta 23. novembril Veski teel kaukaasia hundikoera käest, kes oli naisele kallale tunginud, ta koos rattaga maanteekraavi paisanud ning teda jätkuvalt ründas ja pures. Eero peletas koera eemale, kutsus prouale kiirabi ja kohale politsei, organiseeris politsei abiga proua ratta kojuviimise. „Südamest tänu talle,“ tänab proua Vilma ja lubab, kui jalg paranenud ja jälle liikuda saab, Eerot ka isiklikult tänama minna.

Sügav kaastunne perekond Kadakasele poja ja venna

LAURI

kaotuse puhul

Saue Kristlik Vabakogudus

Siiras kaastunne Ilsele armsa

EMA

kaotuse puhul

Saue linna asumiselts

Head jõuluaja pakkumised

Saue Kaubakeskus Kpl. Turba Kpl. Nissi

Pakkumised kehtivad kuni kaup jätkub*

KEILA TALLINNA ÜHISTU

Kohupiimatort 1,1kg (12 lõiku) 7.69 6.69/kg	Juubeli seapraelõik ploomidega 620g Rakvere 4.99 8.05/kg -27%	Seakaela karbonaad jahutatud Nõo LT 4.39 /kg -44%	Külmsuitsu "Smart Choice" lõhefilee 100g 2.59 25.90/kg -25%	Sini-valgehallitusjuust Bavaria Blue 150g 1.99 13.27/kg -20%	BOLSIUS lõhnaküünal klaasis 24h 2.90 -17%
---	---	--	---	--	---

Ja lisaks palju teisi häid pakkumisi kauplustes kohapeal!

www.keilaty.ee

Haapsalu mnt 57b, Keila

Kodu soodsalt soojaks!

Puu24.ee

- LEPP** alates 45 €/ruum
- PELLET** alates 190 €/alus
- PUITBRIKETT** alates 125 €/alus

☎ 6 000 136
☎ 52 000 93

- ☑ Pellet
- ☑ Puitbrikett
- ☑ Lahtine küttepuid
- ☑ Konteineris küttepuid
- ☑ Vörkkotis küttepuid
- ☑ Korstnapühkija

Alusel kaubad (brikett, pellet, konteiner ja vörkkott) toome kliendile ratastõukiga koduhoovi sisse.

SAMI

AS SAMI ambitsioonikasse meeskonda on oodatud

CNC TREI- JA FREESI-KESKUSE (HAAS) OPERAATOR

Rohkem infot: personal@sami.ee või 51976863

Address: Tule 20, Saue linn 76505, Saue vald

WWW.SAMI.EE

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Naistestades elu

Eesti soodsaim tuhaustsmatus, kabel, peilauad, ööpäevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

PAARI- JA PERETERAAPIA

Lisainfo ja broneerimine
annikarannamaa@gmail.com
tel. 5275163

MÄNGUTERAAPIA

Lisainfo ja broneerimine
eve.laiverik@gmail.com
tel. 5275163

Asukoht Üksnurme tee 8 (Saku Sofi lastekeskus)
www.sakusofikeskus.eu

LAAGRI LOOMAKLIINIK

ASUME LAAGRIS VAE 2/1

TEL. 5507267
WWW.LAAGRILOOMAKLIINIK.EE

LAAGRI KÜTTELADU

TELLIMINE: 504 0304 ja info@kytame.com

ÜMAR PUITBRIKETT (auguga) – 1000kg
150,00 EUR/alus auguga puitbriketi põlemise aeg 1h pikem

RUF PUITBRIKETT – 1000kg
125,00 EUR/alus kvaliteetne ja ostjate lemmik

PELLET – 960kg
195,00 EUR/alus Soodne küte pelletkatlasse

JAE JA HÜLGIMÜÜK. KÜSI PAKKUMIST

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID HAU-, URNI- JA TUHAUSTAMISMATUSED MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI ÖÖPÄEVARINGNE TRANSPORT KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36 Tallinn

TALLINNA KÜTTELADU

Aastast 2002

HARJUMAAL TASUTA TRANSPORT! Info ja tellimine **51 36 999**
www.kytteladu.ee info@kytteladu.ee

RUF PUITBRIKETT ALATES **130€** /ALUS

PELLET ALATES **190€** /ALUS

ÜMAR PUITBRIKETT ALATES **140€** /ALUS

EESTI SUURIM VALIK KÜTTEMATERIALE! Puitbrikett • pellet • kaminapuud kivisüsi • turbabrikett • grillsüsi

OÜ SINIIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust villa, sünteetiliste, kaltsu ja narmasvaipadele. Transport uksest ukseni tasuta! 55 917 562

Katusehooldus.ee

KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176 info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Maxi LP

Lemmikloomapood

Asume Laagri Rimi kaubanduskeskuses Pärnu mnt. 556a

Müügil lemmikloomatoidud ja -tarbed ning söödalisdid.

TOORES LEHTPUU

alates 32€/ruum

METSAKUIV OKASPUU

alates 42€/ruum

Hind sõltub puude pikkusest ja transpordi vahemaast. Laotud puude tarne 10 ja 15 ruumi kaupa.

tel 521 1377 502 4895
www.pajakapuit.ee